

Fair Play

www.urheilutoimittajat.fi

Urheilutoimittajain Liiton jäsenlehti 2/2022

SAKU-PEKKA SUNDELININ KEHO JA MIELI LÖIVÄT JARRUN POHJAAN

SIVUT 8–9

URHEILU POLITIIKAN KEPPIHEVOSENA

SIVUT 6–7

POHJOISMAAT KOKOONTUIVAT YHTEISEEN KONGRESSIIN OSLOSSA

SIVUT 12–13

*"Otimme avopuolisoni kanssa ison asuntolainan noin
vuosi sitten, joten henkivakuutuksesta tuli ajankohtaista."*
Sami Niemi

*"Henkivakuutus tuo vakautta ja
varmuutta pahimman varalle."*
Jarkko Heinonen

"Otin henkivakuutuksen lapselle turvaksi."
Katja Klemettilä

He välittävät.

Henkivakuutuksen ottaminen on välittämisen teko.
Jäsenenä saat sen pysyvästi edulliseen hintaan – ja yhdessä
puolisosi kanssa vieläkin edullisempaa kahden hengen yhteisturvana.
Turvaa läheisesi ja hanki henkivakuutus jo tänään.

KALEVAVAKUUTUS.FI

Kalevan asiamiehenä toimii If Vahinkovakuutus Oyj, Suomen sivuliike. If hoitaa Kalevan myöntämien Primus-vakuutuksiin liittyvän asiakas- ja korvauspalvelun.

Sisältö 2/2022

6-7

Urheilu politiikan
keppihevosenä

8-9

Kun seinä tulee vastaan

10-11

Pietarin ja Tokion helteistä
Pekingin paukkupakkasiin

12-13

Pohjoismaat kokoontuivat
yhteiseen kongressiin
Oslossa

15

Maria Vesterinen palkittiin
Vuoden journalistisena
pomona

16

Vuoden urheilukirja vie
80 vuoden takaisin
tapahtumiin

17

Salli-journalistipalkinto
Fair Play -lehden
päätoimittaja Nina Jakoselle

18

Ilmasto muuttuu myös
urheilussa – ja se täytyy
tehdä näkyväksi

19

Sisältörikkaassa jääkiekko-
seminaarissa kurkistettiin
kulissien taakse

22-23

"Haluamme olla alueemme
paras media"

26-27

Kannustaja ja opastaja

Vakiopalstat:

5

Pääkirjoitus

14

Vieraskynä

20

Kolumni

21

Jäsenasiaa

24-25

Yksi meistä

28

Kieli pelittämään

29

In memoriam

30-34

Paikalliskerhokuulumisia

35-39

Kirja-arviot

URHEILUTOIMITTAJAIN
LIITTO

Fair Play

Urheilutoimittajain Liiton jäsenlehti

Julkaisija

Urheilutoimittajain Liitto ry.
Atomitie 5, C-porras, 00370 Helsinki

Päätoimittaja

Nina Jakonen
toimisto@urheilutoimittajat.fi

Toimitus

Tapio Ahlroth
Esko Hatunen
Harri Laiho
Taru Nyholm

Toimitussihteeri

Matti Hannula

Ulkoasu

Taina Kempainen Tmi, Rauma

Painopaikka

Savion Kirjapaino Oy, Kerava

Ilmoitusmyynti

Urheilutoimittajain Liitto ry
Nina Jakonen, puh. 050 448 4845

Levikki

1 500

Osoitteenmuutokset

toimisto@urheilutoimittajat.fi

Ilmestyminen 2022

nro 3 21.9.

nro 4 9.12.

Toimitus pitää oikeuden lyhentää,
muokata sekä jättää julkaisematta
toimitukselle lähetettyjä juttuja.

Urheilutoimittajain Liitto ry.

Perustettu 1931

Puheenjohtaja

Kari Linna

Pääsihteeri

Nina Jakonen

Jäsenyydet

Kansainvälinen urheilutoimittajien liitto (AIPS)
Association Internationale de la Presse
Sportive AIPS

Euroopan urheilutoimittajien liitto (UEPS)

European Sports Press Union UEPS

ISSN 0786-5988 (painettu)

ISSN 2670-255X (verkkojulkaisu)

Kannen kuva:

Saku-Pekka Sundelinin
kotialbumi

4041 0660
Painotuote

Haaga-Helia

KEHITÄ OSAAMISTASI HAAGA-HELIAN KÄYTÄNNÖNLÄHEISISSÄ TÄYDENNYSKOULUTUKSISSA!

Haaga-Helia on monipuolinen kumppani asiantuntijoille ja esimiehille, jotka haluavat laajentaa ammatillista osaamistaan ja löytää uusia näkökulmia työhönsä tai kehittää liiketoimintaa.

Palveluvalikoimamme kattaa koulutuksia myynnistä, markkinoinnista ja viestinnästä, HR:stä ja johtamisesta, palvelumuotoilusta sekä digitaalisista ratkaisuksista.

Tutustu syksyn kurssitarjontaan ja ilmoittaudu:
haaga-helia.fi/taydennyskoulutukset

PYSY MUKANA MATKASSA!

Fair Play

Fair Play saapuu painettuna suoraan kotiisi/työpöydällesi tai digilehtenä sähköpostiisi. Muista ilmoittaa osoitteen- ja/tai sähköpostiosoitteen muutoksesi **toimisto@urheilutoimittajat.fi**

Liiton tiedotteet
lähetetään sähköpostitse. Varmista tiedotteiden saanti päivittämällä sähköpostiosoitteesi **toimisto@urheilutoimittajat.fi**

Liiton verkkosivut
Ajankohtaiset uutiset ja aiheet luettavana silloin, kun sinulle sopii.
www.urheilutoimittajat.fi

Vuoden urheilija -verkkosivut
Vuoden urheilija -äänestyksen ehdokaslistat, äänestystulokset ja ajankohtaiset uutiset.
www.vuodenurheilija.fi

Liiton Facebook
Löydät meidät Facebookista
facebook.com/urheilutoimittajat

Liiton Twitter
Seuraa meitä Twitterissä
twitter.com/urheilutoimitus

Liiton Instagram
Löydät meidät Instagramista
instagram.com/urheilutoimittajat

Seuraa meitä niissä kanavissa, jotka sopivat sinulle parhaiten!

Yhteistyössä:

KALEVA

Haaga-Helia

Opetus- ja kulttuuriministeriö

CODEMATE

Urheilugaala

PÄÄKIRJOITUS

Kari Linna
puheenjohtaja

Elämä jatkuu

Reilut kaksi vuotta koko maailmaa kurittanut korona vaikutti isosti myös liittomme toimintaan. Moni tilaisuus piti perua tai siirtää. Jos jotain hyvää, niin koronan pakottamana hybridimalliset tilaisuudet tulivat valikoimaamme, todennäköisesti pysyvästi. Ne mahdollistavat laajemman osallistumisen, laskevat kuluja ja pienentävät hiilijalanjälkeä. Kaikki edellä mainittu pätee myös hallituksen kokouksiin. Eiköhän jatkossakin (valta)osa hallituksen kokoontumisista hoideta etänä.

Kuluvan kevään seminaarin korona vielä pyyhki pois, mutta syksyllä liiton tapahtumat pyörivät taas täydellä teholla. Syysseminaarimatkaa Tallinnaan on jo kovasti toivottu. Mennäänkö sinne vai muualle, sen päättää koulutusvaliokunta, joka älyilee sekä ohjelman että kohdepaikkakunnan.

Valiokunnista puheenollen, liittomme tärkein ja näkyvin, Vuoden urheilija -valiokunta jatkaa täysin entisellä sapluunalla. Tuore kunniajäsenemme **Matti Hannula** pysyy kapellimestarina ja kaikki kahdeksan jäsentä olivat halukkaita jatkamaan. Pidän tätä erittäin merkittävänä tuen osoituksena valiokunnan jäseniltä liiton toiminnalle.

Vuoden lopulla odottaa nuoresta iästään huolimatta suuren suosion saanut Urheilujournalismin ilta. Silloin palkitaan urheilujournalismin alalla meritoituneita tekijöitä ja vietetään yhdessä iltaa. Lisää syyspuolen tapahtumista lähempänä. Muista siis seurata liiton viestintää.

Tunnustuksista puheen ollen, tämän lehden päätoimittaja **Nina Jakonen** sai maaliskuussa Helsingin Seudun Journalistien myöntämän Salli-journalistipalkinnon tunnustuksena perinteikkään julkaisumme ansiokkaasta kehitystyöstä. Hienoa, että hyvä työ on pantu merkille myös urheilupiirien ulkopuolella.

Liittomme pitkäaikaisin hallituksen jäsen ja varapuheenjohtaja **Asko Tanhuanpää** menehtyi tammikuussa. Askon kädenjälki liiton historiassa on niin vahva, että hänelle on omistettu oma artikkeli tämän lehden sivuilla 26–27.

Lauantaina 7. toukokuuta kokoonnuimme saattamaan Askoa hänen viimeisellä matkallaan. Askon toiveesta viimeinen leposija on meri Rauman edustalla. Sinne meitä seilasi laivallinen hänen sukulaisiaan, ystäviä ja kollegoita. Liitosta kanssani edustamassa oli Askon pitkäaikainen ystävä, hallituksen jäsen **Markus Karjalainen**. Noustessamme laivaan keli oli harmaa ja tuulinen. Avomerellä puhuri keikutti paattia niin, että lasit särkyivät astiakaapissa ja liikkuminen ilman tukea oli mahdotonta. Lopulta Askon uurna saatiin kymmenien ruusujen kera laskettua mereen ja hiljainen hetki pidettyä. Samalla keli alkoi selkiytyä ja rantaan saapuessamme aurinko jo paistoi. Yhdellä reissulla tuli nähtyä monenlaista säätä. Vähän kuin elämän eri sävyt pienoiskoossa. Saattomatka jäi huojentunut olo, näinhän Asko olisi sen halunnut menevän. Varjoista valoon.

Elämä jatkuu.

Helsinki-halli seisoo autiona Helsingin Keski-Pasilassa. Hallin pääsponsor Hartwall lopetti yhteistyön nopeasti Venäjän hyökättyä Ukrainaan. Tällä hetkellä näyttää siltä, että Jokerit ei ainakaan hetkeen palaa entiseen kotihalliinsa.

Urheilu politiikan keppihevosenä

Historia tuntee lukemattomia urheilutapahtumia, joihin politiikka kytkeytyy. Venäjän hyökkäys Ukrainaan nosti teeman jälleen esille myös suomalaisissa urheilutoimituksissa.

Teksti: **Esko Hatunen** Kuvat: **Esko Hatunen, Pasi Leino** ja **Seppo Kärki/Iltta-Sanomat**

Ukrainan sodan myötä Helsingin Jokerien toiminta muuttui poliittisesti mahdottomaksi. Seuran kahdeksan vuoden taipale Venäjän monikansallisessa jääkiekkoliiga KHL:ssä on tunnustettu viimeistään nyt Venäjän poliittiseksi manööveriksi. Itäisessä liigassa Jokerit ennätti tuottaa omistajilleen kymmenien miljoonien eurojen tappiot. Mistään näkökulmasta tällaista liiketoimintaa ei voi pitää järkevänä. Aiheellinen kysymys on myös se millä ja mistä hankituilla rahoilla tappiot on kuitattu. Koko episodina pidetään osana Venäjän politiikan ”pehmeän vaikuttamisen” keinoja.

Politiikka on astellut urheilun areenoille toki jo paljon aiemmin.

– Ensimmäisen maailmansodan jälkeen hävinneet valtiot suljettiin olympialaisista ja Saksa myös 1924 kilpailuista, Turun yliopiston poliittisen historian professori **Vesa Vares** muistuttaa.

Turun yliopiston poliittisen historian professori Vesa Vares on tutkinut urheilun ja politiikan kytköksiä esimerkiksi jalkapallon historiassa.

Toisen maailmansodan jälkeen Saksa ja Japani kokivat saman kohtalon.

Vares muistuttaa, että urheilun ja politiikan yhteisen historian alun tunnistaminen riippuu myös siitä, miten politiikka käsitteenä määritellään. Urheilun voi ajatella politisoituneen jo 1800-luvun puolella.

– Esimerkiksi jalkapallojoukkueiden kannattajaryhmät muodostuivat yhteiskunnallisen luokan perusteella tai joissain tapauksissa kansallisuuden- tai jopa uskontokunnan perusteella. Se, onko tämä mielletty politiikaksi samalla tavalla kuin me ajattelemme kuullessamme sanan ”politiikka”, on toinen kysymys. Mutta yhteiskunnasta urheilu ei ole koskaan ollut irrallaan.

Myös Suomi hyödynsi urheilua oman tunnettavuutensa ja nationalisminsa luomiseen ennen ensimmäistä maailmansotaa.

Iltta-Sanomien urheilutoimituksen esihenkilö **Vesa Rantanen** lähestyy urhei-

lun ja politiikan välistä suhdetta käytännönläheisesti.

– Meidän pitää ymmärtää, että meillä on kahdenlaista urheilun olemista. Toinen on itse suoritus. Kun sitä tarkastellaan, siinä ei ole mitään poliittista. Kaikki muu urheilun ympärillä, mikä mahdollistaa suorituksen ja ympäristö, jossa suoritus tapahtuu, on mitä suurimmassa määrin yhteiskunnallista toimintaa. Lähtökohtaisesti kaikki yhteiskunnallinen toiminta on aika poliittista.

– Kun urheilusuoritus tai -tapahtuma irrotetaan tästä kontekstista, se on itsessään urheilua ja se on pyhä, jalo ja merkityksellinen urheilijalle tai joukkueelle, Rantanen tarkentaa.

Urheilu on vain urheilua

Viime vuosituhannen tuolla puolen urheilutoimittajat uskoivat suomalaisen urheilun vilpittömyyteen ja puhtauteen. Yksi suurimmista tätä uskoa horjuttaneista tapahtumista oli **Martti Vainion** dopingkäry 1984 Los Angelesin olympialaisissa.

Toinen ”merkkipaalu” oli hiihdon MM-kilpailut Lahdessa 2001. Jo ennen kilpailuja oli epäilyjä hiihtäjien epärehellisistä keinoista. Silti moni urheilutoimittaja koki kotikisojen tapahtumat karvaana pettymyksenä.

Kisojen vielä kestäessä ”ei viitsinyt edes lähteä kisamonttuun”. Jotkut sanoivat turhautuneensa työssään ja muuttuneensa entistä kynniseemmiksi etenkin hiihtoa, mutta myös ylipäättään huippu-urheilua kohtaan. (Koljonen & Heikkilä, Journalismin kritiikin vuosikirja 2002).

Vuosituuhannen vaihteessa suomalaisilla urheilutoimittajilla ei ollut niin hyviä valmiuksia urheilun poliittisesti tai muuten yhteiskunnallisesti tärkeiden asioiden käsittelyyn kuin nyt.

Rantanen tunnustaa olleensa tämän suomalaisen urheilujournalismin perinteen suurimpia kritisoijia. Muun muassa yltiöisänmaallinen suhtautuminen urheiluun on tehnyt hänen mukaansa hallaa urheilujournalismille. Urheilutoimittajat ovat olleet myös rakentamassa mielikuvaa siitä, että urheilu ja politiikka ovat toisistaan irrallisia asioita.

– Se miksi urheilujournalismi on ollut yhteiskunnalliselta aspektiltaan vajaata, johtui sen tuloskeskeisyydestä. Kaikki ajattelivat – ei vain urheilutoimittajat – että urheilu on vain urheilua.

Sittemmin suomalaisessa urheilujournalismissa on menty eteenpäin. Urheiluun liittyviä poliittisia ja taloudellisia ilmiöitä käsitellään urheilutoimituksissa päivittäin. Tässä Rantasen mukaan piilee myös mahdollisuus.

Hän jakaa suomalaisen urheilua seuraavan yleisön karkeasti ottaen kolmeen ryhmään. Osa suomalaisista seuraa urheilua joka tapauksessa, toinen kolmannes tulee seuraamaan urheilua, kun tapahtuu kansallisesti merkittäviä asioita ja loput eivät seuraa urheilua koskaan.

Ilta-Sanomien urheilun esihenkilö Vesa Rantanen näkee urheilujournalismin potentiaalin yhteiskunnallisessa urheilujournalismissa.

”Urheilujournalismi elää Suomessa kukkeinta aikaa, kunhan vain kaikki mediatalot ymmärtäisivät tuon keskimmäisen kolmanneksen potentiaalin.”

Ilta-Sanomien urheilutoimituksen esihenkilö Vesa Rantanen

– Kiinnitän huomioni keskimmäiseen ryhmään, joka on reilu miljoona ihmistä. Se on se porukka, joka on mahdollista saada urheilujournalismin pariin keskittymällä pelkkien suoritusten ja tulosten sijaan yhteiskunnalliseen urheilujournalismiin.

– Urheilujournalismi elää Suomessa kukkeinta aikaa, kunhan vain kaikki mediatalot ymmärtäisivät tuon keskimmäisen kolmanneksen potentiaalin.

Idän ja lännen taistelu

Politiikka ja urheilu ovat sekoittuneet monin tavoin ja syyt tähän ovat vaihtelevia. Joskus politiikassa tehdään päätöksiä, jotka eivät lähde urheilusta itsestään. Poliittiset toimijat haluavat vaikuttaa itse urheiluun, saavuttaa suosiota tai luoda itsestään tietynlaista identiteettiä. Joskus myös urheilu hyötyy politiikan välineenä olemisesta.

– Ainakin huippu-urheilu on saanut parhaat edellytyksensä nimenomaan epädemokraattisissa järjestelmissä, Vesa Vares toteaa.

Urheilu on aina liikuttanut, kiinnostanut ja koskettanut suuria kansanjoukkoja. Jos joku poliitikko saa tällaisen ihmisjoukon vaikutuksensa piiriin, on siitä suuri etu itselle suotuisten asioiden tavoittelussa.

– Esimerkiksi Mussolini käytti hyväkseen jalkapalloa luodakseen italialaisista yhtenäisen kansan, jolla on jotakin muutakin ajateltavaa kuin arkiset huolet.

Vares mainitsee myös presidentti **Urho Kekkosen** taitavana poliitikkona, joka osasi hyödyntää urheilua erilaisten tavoitteidensa edistämiseksi.

Kylmän sodan aikakaudella urheilu oli veretön ja symbolinen tapa mitellä idän ja lännen kansakuntien paremmuudesta. Tästä esimerkkinä Vares mainitsee 1972 käydyn Kanadan ja Neuvostoliiton välisen kahdeksan jääkiekko-ottelun sarjan (*Summit Series*) ja Yhdysvaltojen yllätysvoiton Neuvostoliitosta vuoden 1980 olympialaisissa.

– Kaikkein poliittisimmaksi tapahtumaksi ainakin olympialaisten historiasa on mainittu vuoden Melbournen 1956 olympialaisten vesipallon välieräottelu Unkari–Neuvostoliitto muutama viikko sen jälkeen, kun Neuvostoliitto oli murskannut Unkarin kansannousun. Käytännössä koko maailma oli tässä otelussa Unkarin puolella.

Ottelu sai sittemmin nimen *Melbournen verikylpy*, sillä kamppailun tiimelyksessä Neuvostoliiton **Valentin Prokopov** löi Unkarin **Ervin Zádoria** niin, että tämän silmäkulma alkoi vuotaa verta.

Uutta arvopohjaa rakentamassa

Yhteiskunnallisesti hyväksytyt arvot ovat muutoksessa. Metoo-ilmiö, ihmisoikeuskysymykset ja tasa-arvoasiat ovat lisänneet painetta urheilun ja urheilujournalisminkin itsetutkistelulle.

Toimituksissa urheilua olisi hyvä pyssähtyä tutkimaan ulkopuolisen silmin. Kaikki aiemmin hyväksytty ei kestä enää moraalista läpivalaisua. Urheilua ei silti tarvitse nähdä mustavalkoisena yhteiskunnan osana, jossa kaikki on joko hyvää tai huonoa.

– Urheilun on hyvä reagoida, mutta ei voida edellyttää, että kaikki urheilijat alkaisivat ottaa kantaa yhteiskunnallisiin ja poliittisiin asioihin, Vares kertoo mielipiteenään.

Koronapandemia pakotti urheilutoimitukset kehittämään uusia näkökulmia ja aiheita, kun tulosurheilua ei ollut. Henkilöjuttujen lisäksi löydettiin poliittiset, taloudelliset ja yhteiskunnalliset teemat.

– Se mitä korona-aikana jouduttiin suomalaisessa urheilujournalismissa tekemään, vei alan kehitystä 15–20 vuotta eteenpäin kahdessa vuodessa, Vesa Rantanen maalailee.

Sittemmin urheilumediat ovat palanneet tulosten ja tapahtumien pariin. Onneksi yhteiskunnallisesti merkittävät jutut eivät ole kadonneet marginaaliin. Siitä hyvänä esimerkkinä on vaikkapa uutisointi ja kommentointi Olympiakomiteassa paljastuneisiin johtamiskulttuurin ongelmiin. ♦

Työnteko ei katso aikaa eikä paikkaa. Saku-Pekka Sundelin vuoden 2018 MM-kilpailuissa moskovalaisessa metrossa.

Kun seinä tulee vastaan

Teksti: Harri Laiho Kuva: Saku-Pekka Sundelinin kotialbumi

Ilta-Sanomien ja *Urheilulehden* arvostettu jalkapallotoimittaja **Saku-Pekka Sundelin** viettää vuoden palkatonta virkavapautta. Hänellä oli tapana olla koko ajan töissä, hänellä oli tarve sohia joka asiaa. Miehen keho ja mieli löivät jarrun pohjaan.

Kaksi vuotta sitten pääsiäisenä: – Mä kuolen, parahti Sundelin vaimolleen.

Ilta-Sanomien ja *Urheilulehden* jalkapallotoimittaja makasi kotoaan lattialla. Hän pelkäsi. Hän ajatteli saaneensa aivoinfarktin. Tässäkö tämä nyt oli?

Sundelin kiidätettiin sairaalaan, jossa hän sai rauhoittavia lääkkeitä. Olo helpotti. Diagnoosi ei ollut aivoinfarkti, vaan kova paniikkikohtaus.

Sundelinilla piti olla kaikki kunnossa, jopa enemmän kuin kunnossa. Perhe oli kasvanut toisella lapsella. Hän nautti

arvostusta työssään, joka oli hänelle intohimo.

Intohimo oli antanut mahdollisuuksia. 2010-luvun alussa Sundelin pääsi seuraamaan itselleen rakasta lajia kirjenvaihtajana Englannissa. Niiden kokemusten perusteella hän oli nyt saanut mahdollisuuden kirjoittaa *Brittifutis*-kirjan. Jälki oli hyvää ja tulos kehuttu.

Vauva, työ, kirja. Yhtälö oli toki kiireinen, mutta sellaistaahan elämä on ruuhkavuosina. Kiireen vastapainona elämä näytti myös onnelalta.

Sundelinin keho ja mieli löivät jarrun pohjaan. Seinä tuli vastaan.

Aikaa itselle

Tällä hetkellä Sundelin, 46, viettää vuoden palkatonta virkavapaata. Toimetomana mies ei makaa, vaan ohjelmaa on kertynyt hänen mielestään hieman liikaakin.

Sundelin työstää *Brittifutikselle* eräänlaista jatko-osaa, Suomifutis-kirjaa, joka kertoo kotimaisesta jalkapallokulttuurista.

Virkavapaan aikana hänellä on kuitenkin ollut aikaa pitää huolta itsestään. Sundelin on muun muassa elvyttänyt vanhaa harrastustaan pyöräilyä taas aktiivisemmaksi. Keväälle mahtui pyöräilymatka Pyreneiden vuoristoon.

Raumalaislähtöinen toimittaja kokee päässeensä oranvanpyörästänsä irti. Hän on nukkunut hyvin. Hän on luopumassa mielialalääkityksestään. Juuri nyt Sundelinilla on asiat paljon paremmin kuin silloin, kun näytti, että hän on elämänsä ja uransa huipulla.

Sundelinilla on ollut myös aikaa miettiä viime vuosiaan. Hän tietää, ettei ole kokemustensa kanssa yksin. Niin kiehtovaa ja koukuttavaa kuin toimittajan työ voi ollakin, koukussa voi myös uupua. Aika usein se tapahtuu vaivihkaa. Huomaamatta, kunnes se seinä tulee vastaan.

Neuvoja Sundelin ei halua antaa. Kokemuksensa hän kuitenkin mielellään jakaa.

Työ jäi päälle

Pääsiäinen 2020 piirtyy Sundelinin elämässä erään aikakauden lopun aluksi. Aikakauden alun – ja ongelmien alun – Sundelin voi piirtää 2010-luvun alkuun. Juuri niihin vuosiin, kun hän toimi jalkapallokirjeenvaihtajana.

Hän asui Lontoossa yksin ja keskittyi työhönsä. Työ antoi paljon, mutta myös vaati paljon. Kirjeenvaihtajan työ oli hyvin itsenäistä. Tarkkoja tehtävänantoja ei paljon annettu, mutta ideoita ja tulosta, eli Sundelinin tapauksessa tekstiä oli synnyttävä. Työ- ja vapaa-ajan raja hämärtyi. Rajaa ei oikeastaan ollut.

– Olin jatkuvasti ja koko ajan töissä. Työ jäi päälle, Sundelin muistelee.

Ei hän toisaalta kokenut edes tarvetta päästä työstä irti, kun hän eli keskellä unelmaansa. Työ oli elämää, elämä oli työtä. Urheilutoimittajan ammatin perinteisiin kuuluu sekin, että myös määrä tuo arvostusta.

– Ne ovat sankareita, jotka tekevät eniten hommia, Sundelin kritisoi alan varsin tyypillistä asenneilmapiiiriä.

Kolmen Lontoon-vuoden jälkeen Sundelin palasi Suomeen. Ei hän kotimaassakaan palannut toimittajaksi, joka katsoo työaikansa kellosta. Opitut tavat jäivät päälle. Työ jäi edelleen päälle.

Sundelin on miettinyt, millaisista asioista hänen tapansa tehdä töitä lopulta muodostui, tai miksi Lontoossa opitusta tavasta oli niin vaikea päästä erään.

– Tarve näyttää muille. Kunnianhimo tai jopa pakkomielle siihen, että jokainen juttu olisi tosi hyvä. Tavallinen juttu ei koskaan riitä.

Tarve näyttää potkii tuki eteenpäin. Mutta pitääkö jokaisella työllään pyrkiä näyttämään?

Sundelin on käynyt samoja ristiriitaisia pohdintoja kuin moni muukin urheilutoimittaja. Järjellä ajateltuna jokainen ymmärtää, ettei jalkapallosta tai mistään muustakaan urheilulajista kirjoittaminen ole maailman tärkeintä ja merkittävintä työtä. Mutta samalla, kun lukijat lukevat juttuja välillä suurella intohimolla, merkityksellisuuden ja tärkeyden tunnekin kasvavat. Ei kai työtään kannata koskaan sillä asenteella tehdä, ettei se olisi tärkeää.

"Tarve näyttää muille. Kunnianhimo tai jopa pakkomielle siihen, että jokainen juttu olisi tosi hyvä. Tavallinen juttu ei koskaan riitä."

Ilta-Sanomien ja Urheilulehden jalkapallotoimittaja Saku-Pekka Sundelin

Sundelin kiittää omia esihenkilöitään siitä, miten häntä on ongelmien keskellä tuettu ja ymmärretty. On hänellä silti kriittikkiäkin toimintakulttuurista, jossa *Ilta-Sanomien* ei varmasti ole yksin.

– Kun tälle alalle tulee nuori toimittaja, kulttuuri on sellainen, että hän saa tehdä töitä aivan niin paljon kuin haluaa. Kukaan ei halua jarrutella. Päinvastoin, vauhtia vain kiihdytetään.

– Ihmiset käytetään ja kulutetaan loppuun.

Kehitys on tuonut oman kulmansa siihen, ettei jarrua todellakaan paineta. Deadline-kiire on perinteisesti ollut illan myöhäistunteina raskasta ja kuluttavaa. Nykyään deadline ei rajoitu iltaan. Se on koko ajan.

– Tapahtui jalkapallossa mitä tahansa, vaikka joku pieni siirto, minun piti siitä kirjoittaa, Sundelin kertoo tuntemuksiinsa.

Kun jotain tapahtuu, uutisen pitäisi olla jo verkossa. Eikä perusuutinen riitä, pitää olla koukkua ja räväkkyyttä, pitää osata arvottaa, mitä uutinen tarkoittaa. Mielipidekin pitäisi olla valmis ennen kuin asiaa on ehtinyt hetkeäkään miet-

tiä. Jotain mieltä pitäisi olla, vaikkei asiasta oikeasti olisi mitään mieltä.

– Toki me urheilutoimittajat tiedämme usein niin hyvin taustoja, että jonkinlainen mielipide on yleensä olemassa.

– Voisi se mielipide olla silti parempi, jos asiaa saisi hetken pureksia ja puhua esimerkiksi pelaajien ja valmentajien kanssa. Nettilukujen kannalta se on vain siinä vaiheessa jo myöhäistä, Sundelin hymähtää nykyajan kylmästä realiteetista.

Sundelin tiedostaa, ettei nykyajan malli tuota kaikille ongelmia ja ylilimevää kuormaa. Jotkut jaksavat paahtaa. Itse hän uskoo olevansa parempi työntekijä, jos aivan koko ajan ei tarvitse olla sohimassa, vaan mieli saa välillä työstä aiheita vapaammin.

Samalla kun Sundelin jatkoi tekemistään intohimoisesti ja kirjeenvaihtajan ajankäytöllä, Suomessa hänellä oli muutakin elämää kuin työ. Ensin Sundelin sai vaimonsa kanssa esikoislapsen ja myöhemmin toisen.

– Kun tuli lapsia, samalla jäi yhä vähemmän aikaa palautua töistä.

Lopulta liika oli vain liikaa. Rajat tuli ylitettyä.

Kun Sundelin toipui paniikkikohtauksestaan, hän palasi töihin. Aika nopeasti hän huomasi, ettei työnteosta tule mitään. Oli jälleen jäätävä sairauslomalle. Tuli burnout, ahdistus, lääkitys, masennus ja terapiaa.

Samalla hän koki pettävänsä työnantajansa. Hän ei ollut enää se tehokas kone, joka takoo koko ajan tekstiä pöytään.

Sundelin palasi taas varovasti töihin ennen Suomen viime kesän historiallisia EM-pelejä. Häntä pelotti.

Paluuta kohti

Saku-Pekka Sundelin selvisi, mutta toisaalta toipuminen oli yhä kesken. Hänen mielessään alkoi kypsyä päätös siitä, että oravanpyörästä on hypättävä ainakin hetkeksi pois. Siksi hän on tämän vuoden palkattomalla vapaalla.

Vuosi lähestyy puoltaväliään. Tällä kertaa Sundelinia ei pelota eikä ahdistaa ajatus siitä, että jossain kohtaa työt taas kutsuvat.

Miten hän pitää huolen siitä, ettei töissä taas huomaamatta palaa vanhoihin kuluttaviin, mutta toisaalta arvostusta ja tuloksia tuoneeseen tapaansa?

– Se on hyvä kysymys. Uskon, että olen oppinut kuuntelemaan itseäni. Olen löytänyt jonkinlaisen rauhan ja oman paikkani. Ei minun tarvitse olla sohimassa joka asiaa. Enää ei ole mitään todistettavaa.

– Pitää osata sanoa itse ei, silloin kun ei vain ehdi, Sundelin miettii ja uskoo esihenkilöidenkin ymmärtävän, jos hän painaa pyyntöjen edessä välillä jarrua. ♦

Pietarin ja Tokion helteistä Pekingin paukkupakkasiin

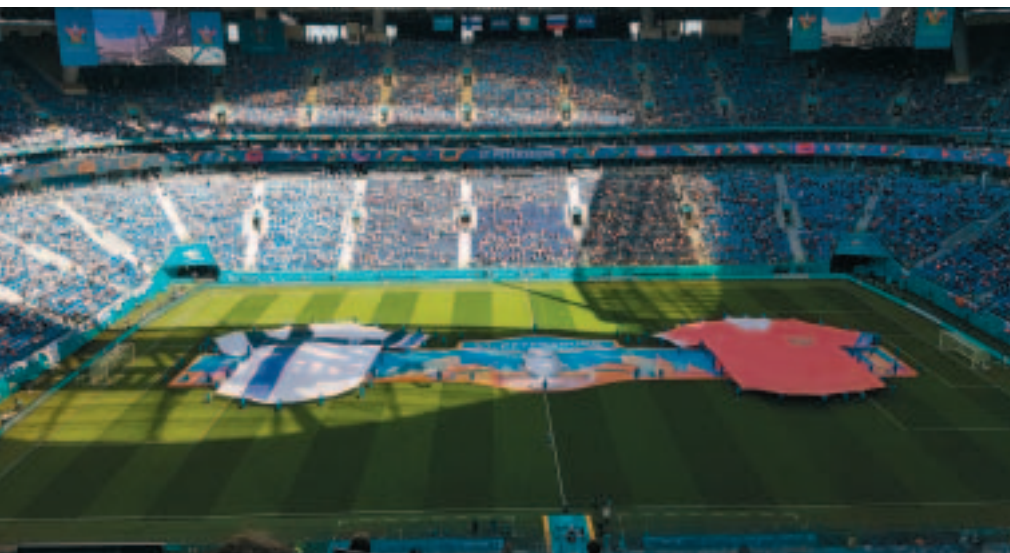
– suurkisat järjestettiin kovassa koronapaineessa

STT:n urheilu toimittaja
Tapio Keskitalo

Pakkanen on niin purevaa, että haastattelunauhurista on vaikea pitää kohmeisin käsin kiinni. Silmälasieni linssellä puolestaan peittää jäinen kalvo, jonka läpi ei näe. Töitä on kuitenkin tehtävä, sillä niitä Zhangjiakoun vuorilla riittää. Ovathan meneillään Pekingin talviolympialaiset, joista suomalaisurheilijat saavat komeasti kahdeksan mitalia.

Teksti: **Tapio Keskitalo** Kuvat: **Tapio Keskitalo** ja **Pasi Rein**

Helmikuussa järjestetyt Pekingin olympialaiset jäivät aikakirjoihin erikoisina suurkisoina. Syynä oli maailmanlaajuinen koronaviruspandemia, joka aiheutti lukuisia poikkeusjärjestelyitä. Itselleni monet asiat olivat tosin tuttuja jo edellisvuoden Tokion kesäolympialaisista, vaikka erojakin löytyi.

Kuulun harvalukuisen suomalais-toimittajien joukkoon, joka oli työtehtävissä molemmissa korona-ajan olympialaisissa. Ennen Tokiota olin lisäksi jalkapallon miesten EM-turnauksessa Pietarissa. Korona-ajan kolme suurta-

↑ ←

Suomi pelasi historiansa ensimmäisen EM-turnauksen alkulohkon ottelunsa Kööpenhaminassa ja Pietarissa.

pahtumaa mahtui noin kahdeksan kuukauden ajanjaksolle.

Sekä Tokiossa että Pekingissä STT:ltä oli paikalla kolme toimittajaa ja Lehtikuvalta kolme valokuvaajaa. Talviolympialaisissa ryhmämme oli jaettu niin, että Pekingissä majoittui toimittaja sekä kuvaaja. Loppuporukkamme oli Zhangjiakoussa, jossa kilpailtiin muun muassa maastohiihdossa, mäkihypyssä, ampumahiihdossa ja lumilautailussa. EM-jalkapallossa seurasin Huuhkajien otteita kuvaajan kanssa Pietarissa.

Etenkin olympialaiset ovat STT-Lehtikuvalle iso ponnistus, joka vaatii paljon suunnittelua jo kauan ennen olympialaisten alkua. Koronapaineissa osa maakuntalehdistä ei lähettänyt omaa toimittajaansa Pekingiin, mikä korosti STT:n roolia.

Etäinfot, maskit ja tyhjät olympiakatsomot

Olin ollut toimittajana muun muassa kaksissa jalkapallon miesten MM-kilpailuissa ja Lontoon vuoden 2012 paralympialaisissa, mutta Tokio oli ensimmäinen olympiakomennukseni.

Vaikka koronapandemia toi omat huolensa, moni asia oli tuttua aiemmista isoista urheilutapahtumista: myöhään venyvät työpäivät, odottelu ja suurkaupunkien välimatkat. Koronasta huolimatta myös varsinainen työnteke oli monin tavoin ennallaan. Suoritusten jälkeen urheilijat tulivat Tokiossa ja Pekingissä mixed zonelle turvaetäisyyksiä pitäen, ja juttuja pystyi kirjoittamaan lehdistötiloissa. Maski oli tuki pidettävä aina naamalla.

Iso ero aiempaan oli, että Suomen joukkueen ennakkoinfot järjestettiin etäyhteyksin. EM-futiksessa otteluita edeltäneiden kansainvälisten lehdistötilaisuuksien lisäksi pelien jälkeiset mixed zonet sekä valmentajien haastattelut

pidettiin etänä. Palloliitto tosin järjesti välipäivinä omia mediatilaisuuksiaan Terijoella eli Zelenogorskissa, jonne journalistit saivat mennä paikalle.

Etäinfot ovat korona-ajan arkea myös Suomessa, joten yllätyksenä ne eivät tulleet. Samalla ne säästivät aikaa, mutta toivat haasteita kuvaajille. Myös erilaisten reportaasien tekeminen oli olympialaisissa hyvin vaikeaa koronatoimien takia.

Olympialaisten kisatapahtumia leimasi yleisön puute, sillä Tokiossa katsomot ammittivat tyhjinä. Pekingissä lehtereillä oli "kohdennettuja katsojaryhmiä", mutta yleisöriehasta ei voinut puhua.

"You are free, you can go"

Kun Zhangjiakoussa kylmyys kangisti, Tokiossa ja Pietarissa helle liimasi paidan selkään kiinni. Suurin ero pietarilaisten ja olympiaisäntien välillä näytti olevan suhtautumisessa koronaan.

Pietarin EM-peleissä oli sinällään tarkat koronavarotoimet, joihin kuuluivat muun muassa maskipakko, yleisön ottaminen sisään porrastetusti ja katsojamäärien rajaaminen. Joukkueet elivät tiukoissa koronakuplissa.

Pietarin katuvinäissä maskeja sen sijaan näkyi harvalla. Itse lopetin metrolla kulkemisen hyvin nopeasti, sillä maskipakosta huolimatta moni änkesi täysiin vaunuihin ilman kasvosuojainta tai sellainen näennäisesti leuan alla roikkuen.

Tokiossa ja Pekingissä maskitta liikkuminen ei tullut kysymykseenkään. Japaniin ja Kiinaan pääsy oli monen haasteen takana. Ennen Tokion olympialaisia jokaisen median piti toimittaa Japaniin suunnitelma siitä, missä journalistit aikovat käydä. Tokiossa hotelleista sai poistua ensimmäiset kaksi läsnäoloviikkoa kisabusseilla ja -takseilla vain suorituspaikoille ja lehdistötiloihin. Sen jälkeen

myös julkista liikennettä oli mahdollista käyttää. Lähikauppaan kävely oli tosin ainakin omassa hotellissani sallittua.

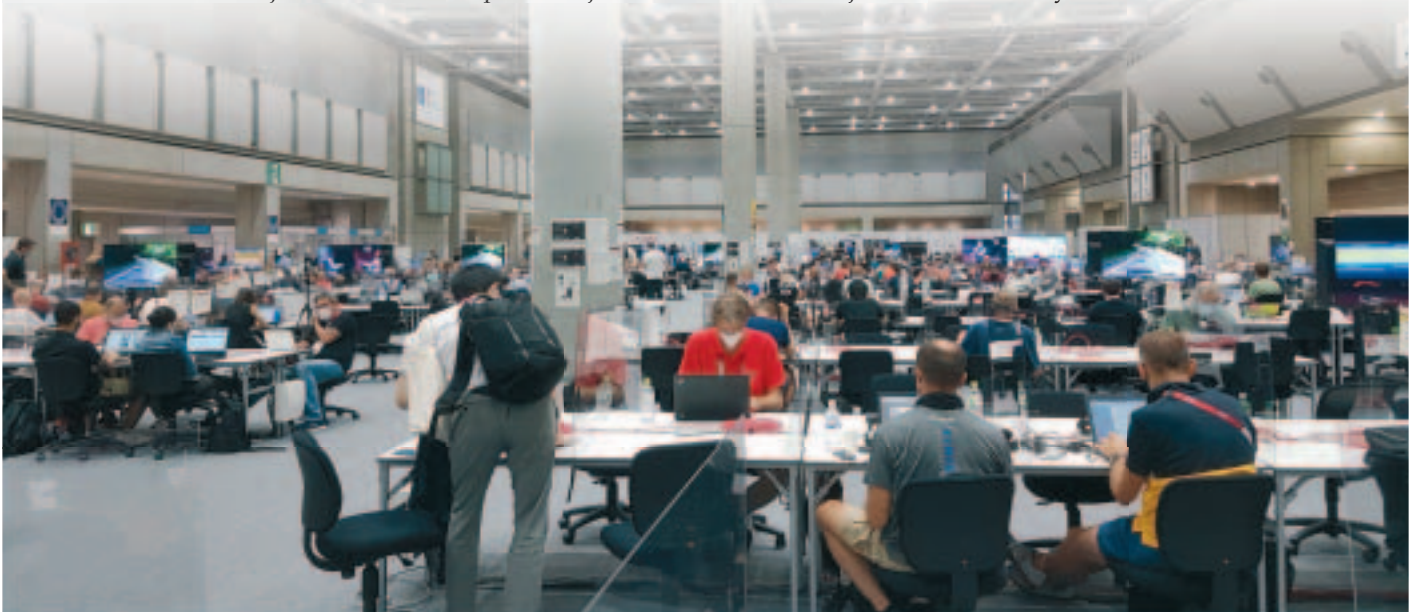
Pekingissä tai omassa tapauksessani Zhangjiakoussa liikkuminen hoitui kisabusseilla. Koronakuplan tiukkuudesta kertoi, että hotelliltani oli parin minuutin kävelymatka isolle bussien vaihtopaikalle, josta lähtivät kuljetukset muun muassa mitalienjakoseremonioihin. Olematonta matkaa vaihtopaikalta hotellille ei saanut kävellä, vaan odottelin parina iltana paukkupakkasessa bussia, joka lopulta saapui ja ajoi vieressä olleen majapaikkani portista sisälle.

Korona-ajan suurkisoja leimasivat myös kännykkäsovellukset ja säännölliset koronatestit. Sekä Tokioon että Pekingiin päästäkseen kännykkään piti ladata sovelluksia, joihin oli määrä syöttää ensimmäiset ruumiinlämpöluvut jo kaksi viikkoa ennen matkaa. Sovellukset eivät toimineet moitteetta.

Terveystietojen syöttäminen jatkui läpi kisojen, samoin koronatestit. Suomessa tehtyjen PCR-testien perään Pekingissä otettiin näyte suunielusta joka päivä ja Tokiossa syljestä aluksi päivittäin ja kisojen edetessä neljän päivän välein.

Pekingissä iso osa esimerkiksi hotellien työntekijöistä oli pukeutunut koko ruumiin peittäneisiin valkoiisiin pukuihin, joista tuli mieleen lähinnä avaruusmatkailu. Vaikka asiat sujuivat pahimpia pelkoja selvästi paremmin, yksi ongelmista Pekingissä oli kielimuuri. Hotellilla työntekijöistä valtaosa ei puhunut englantia käytännössä lainkaan.

Maahantulopäivänäni sain kuulla, että minun on pysyttävä hotellihuoneessani muita pidempään. Lentokenttätestini tulos ei ilmeisesti ollut koskaan saapunut hotellilleni. Seuraavana aamuna huoneeni lankapuhelin soi. Ääni toisessa päässä sanoi: "You are free, you can go." Sen jälkeen työnteke pääsi kunolla käyntiin. ♦

Tokion mediakeskuksessa riitti olympialaisten aikaan vilinää. Korona-ajan suurkisoja leimasivat muun muassa kännykkäsovellukset ja säännölliset koronatestit. Sekä Tokioon että Pekingiin päästäkseen kännykkään piti ladata sovelluksia, joihin oli määrä syöttää ensimmäiset ruumiinlämpöluvut jo kaksi viikkoa ennen matkaa.

Pohjoismaat kokoontuivat yhteiseen kongressiin Oslossa

Teksti: **Nina Jakonen** Kuvat: **Nina Jakonen** ja **Norjan urheilutoimittajainliitto**

Jo perinteeksi muodostunut pohjoismainen urheilutoimittajien kongressi järjestettiin 9.–10. toukokuuta Oslossa. Koronapandemian takia jo kahdesti siirretty kongressi tarjosi jälleen ajankohtaisia aiheita ja aktiivista ajatusten vaihtoa maiden kesken.

Ensimmäinen pohjoismainen urheilutoimittajien kongressi järjestettiin Oslossa vuonna 1954. Ensimmäiset kymmenen vuotta kongressi järjestettiin vuosittain viiden päivän mittaisina. 1980-luvulla tahtia muutettiin ja sen jälkeen kongressi on järjestetty Suomen, Ruotsin, Tanskan, Islannin ja Norjan kesken joka toinen vuosi. Viro tuli mukaan vuonna 2009. Suomi toimi kongressi-isäntänä edellisen kerran vuonna 2015. Kongressien tavoitteena on tavata pohjoismaisia kollegoita ja vaihtaa kokemuksia urheilujournalismin kentältä ja tehdä tarvittaessa yhtenäisiä linjauksia.

Kevään 2022 kongressiin osallistui kollegoita kaikista muista maista paitsi Tanskasta. Koronapandemian takia osallistujamäärä oli vuosiin yksi pienimmistä. Ensimmäisenä päivänä ohjelmassa oli tutustuminen Norjan mediatiloon (Pressens Hus), joka pitää sisällään 11 media-alan yritystä ja organisaatiota.

Pohjoismainen kongressi järjestettiin toukokuussa Oslossa. Kongressivieraat pääsivät juhlistamaan myös 100-vuotista Norjan urheilutoimittajainliittoa. Juhlailaisuudessa yhteiskuvaan ehti mukaan myös ”maskotti” Trygve Sundbø (takana vas.) sekä kongressiin osallistuneet Thorkell Gunnar Sigbjörnsson (Islanti), Reidar Sollié (Norja), Petter Nilsson (Ruotsi), Petra Thoren (Ruotsi), Maarja Värvi (Viro), Karin Hanstensen (Norja), Nina Jakonen (Suomi) ja Edda Sif Pálsdóttir (Islanti) sekä edessä Tomas Siminn (Islanti), Gunnar Grindstein (Norja) ja Regine Leenborg Anthonessen (Norja).

Mediatiloja tarjoaa tiloja myös alan erilaisiin tapaamisiin ja kokouksiin.

– Pääsiäisen jälkeen mediatiloon rakennettiin eri toimituksista koostuva yhteinen faktan tarkastustiimi, joka tarkistaa Ukrainan sotaan liittyviä kuvia, videoita ym. materiaalia, kertoi viestintäpäällikkö **Trine Ohrberg**.

Mediatalokierroksen jälkeen AIPS:n

puheenjohtaja **Gianni Merlo** oli etäyhteydellä mukana tapaamisessa. Keskustelua käytiin niin venäläisten ja valkovenäläisten urheilutoimittajien roolista AIPS:ssä kuin muuallakin urheilumailmassa. Venäjän ja Valko-Venäjän edustajat ovat eronneet tehtävistään AIPS:n hallituksessa, mutta onko heidän sulkeamisensa koko urheilusta paikallaan.

– Se ei ole aivan yksiselitteistä, tiivistä Merlo.

Yksi sähköpostiviesti

Iltapäivällä kongressivieraat saivat kuulla vuonna 2021 urheilutoimittajapalkinnon voittaneen **Anders K. Christiansenin** tarinaa voitokkaasta juttusarjasta, joka kertoi seksuaalisesta hyväksikäytöstä norjalaisessa urheilussa. Nyt sama juttusarja on tämän vuoden finaalissa AIPS:n palkitsemistilaisuudessa.

VG-lehden urheilutoimituksessa työskentelevä Christiansen kertoi, miten juttu lähti liikkeelle yhdestä sähköpostiviestistä.

– Sain sähköpostiviestin Susannelta, joka kertoi, että häntä on hyväksikäytetty. Jäin miettimään, kuinka monta tällaista ”Susannea” on urheilun parissa.

←
VG-lehden urheilutoimittaja Anders K. Christiansen kertoi voitokkaasta juttusarjasta, joka lähti liikkeelle Susannen lähettämästä sähköpostiviestistä.

– Lähdimme tutkimaan asiaa, ja ilmeni, että hyväksikäyttötapauksia, joista oli oikeuden päätös, oli noin 9000. Me halusimme tutkia tarkemmin vain niitä, jotka liittyivät urheiluun. Teimme valtavasti taustatyötä, erilaisia kyselyitä ja laadimme jopa omia hakusanasofteja, jotta saimme valtaisan aineistomäärän tutkimiseen apuja.

– Hyväksikäyttötapauksista reilut 200 löytyi urheilun parista. Yli vuoden kestäneiden tarkempien tutkimusten ja taustatöiden jälkeen saimme äärettömän rohkeita henkilöitä jututettaviksi useita kymmeniä, joista teimme kaiken kaikkiaan 20–30 erilaista juttua. Eri hyväksikäyttäjiä oli lähes sata, joista 14 toimi edelleen aktiivisesti urheilun parissa.

– Tämä juttusarja herätti, pysäytti ja hirtti. Mutta se oli tärkeää tehdä. Oli tärkeää saada uhrien ääni kuuluviin. He halusivat tuoda asiansa esille, ja lähes jokainen heistä teki sen myös omilla kasvoillaan.

”Älä luota kehenkään”

Toisen päivän kongressiosuus pidettiin Ullevaal Stadionilla keskittyen kahteen jalkapalloaiheiseen teemaan: Qatarin MM-kilpailut ja naisjalkapallon asema eri maissa.

Marraskuussa Qatarissa juttukeikalla ollut NRK:n toimittaja **Halvor Ekeland** pidätettiin juuri ennen kotimatkan alkua. Ekeland ja NRK:n turvallisuuspäällikkö **Hanne Marie Brevik** kertoivat, kuinka he selvittivät tilanteen.

– Olimme etukäteen sopineet kaikki haastattelut ja haastattelupaikat, joten kaiken piti olla kunnossa. Toki kävimme etukäteen myös kaikki mahdolliset skenaarit läpi, jos jotain sattuisi matkalla, kertoi Ekeland.

– En ollut ennen reissua hermostunut, mutta mietin totta kai turvallisuusasioita. Olin innostunut juttukeikasta, kun tuleviin MM-kisoihin oli tasan vuosi ja halusimme toimia kaikin puolin avoimesti, mutta olla myös jutuissamme kriittisiä, jos siihen olisi tarvetta.

Kun Ekeland oli kuvaajansa kanssa saanut Qatarissa kaikki sovitut haastattelut ja kuvaukset tehtyä, oli kotiinlähdön aika. Mutta kaikki ei mennytkään suunnitelmien mukaan.

– Lähetin matkalla takaisin hotellille Hannelle viestin, että työt on tehty ja matkustamme seuraavana aamuna kotiin Norjaan. Meillä oli sopimus raportoida joka aamu ja ilta, jotta NRK:n toimituksella oli aina yleiskuva tilanteesta, jossa olimme.

– Kun pääsimme hotellille purkamaan tavaroitamme, meidät pidätettiin ja kaikki työvälineemme takavarikoitiin.

Ennen norjalaisten pidätystä myös yksi haastateltava oli pidätetty, samoin heidän kuljettajansa.

Kaksikon koko maassaoloaika ja heidän tekemisensä tarkasteltiin suurenuslasilla. Haastattelumateriaalit poistettiin.

↑ Marraskuussa Qatarissa juttukeikalla ollut NRK:n toimittaja **Halvor Ekeland** (oik.) pidätettiin juuri ennen kotimatkan alkua. Ekeland ja NRK:n turvallisuuspäällikkö **Hanne Marie Brevik** kertoivat Qatarin juttukeikan kokemuksista.

← Norjan urheilutoimittajat valitsivat vuoden 2021 Vuoden urheilunimi -palkinnon saajaksi 400 metrin aitajuoksun olympiavoittaja ja ME-mies **Karsten Warholmin**. Warholm nouti palkintonsa Norjan urheilutoimittajainliiton 100-vuotisjuhlassa.

toimi samalla tavalla tai sitten jotain muuta. En tiedä. Mutta se allekirjoitus vapautti meidät.

NRK on lähettämässä toimittajia tuleviin MM-kilpailuihin, mutta kuinka monta tai mihin tehtäviin, sitä ei ole vielä päätetty. Mutta mitä aikoo tehdä kovia kokenut Halvor Ekeland?

– Ennen MM-kisoja en Qatariin matkusta. Mutta todennäköisesti menen MM-kisoihin. Jos siis en ole allekirjoittanut jotain, mikä estäisi maahan saapumisen, naurahtaa Ekeland.

– En usko, että kisojen aikana tapahtuu mitään tällaista, sillä Qatar on silloin koko maailman suurenuslasin alla ja median katseet ympäri maailman ovat siellä.

– Yhden vinkin annan kuitenkin jokaiselle kollegalle: älä luota siellä kehenkään. Mukavia juttuhetkiä oli meilläkin monien henkilöiden kanssa, mutta kuka on kenenkin puolella ja millä agendalla – siitä ei voi olla koskaan varma.

Kongressi päättyi Norjan urheilutoimittajainliiton 100-vuotisjuhlaan, jota vietettiin soutuseuran tiloissa Oslossa. Illan aikana Norjan urheilutoimittajainliitto jakoi palkinnon 400 metrin aitajuoksun olympiavoittaja ja ME-mies **Karsten Warholmille**. Vuoden urheilunimi -palkinto piti jakaa jo joulukuussa 2021, mutta koronapandemia siirsi juhllaisuudet tälle vuodelle. Valinnan tekivät Norjan urheilutoimittajat. Warholmille palkinto oli jo kolmas. ♦

Rakkaus on pitkämielinen

Kuva: Jussi Vierimaa

"Mies voi rakastaa elämänsä aikana kuutta tai seitsemää naista, mutta vain yhtä jalkapallojoukkuetta." Italialaisen näyttelijän, Sampdorian kannattajan **Paolo Villaggion** (sovinismiin vivahtavat) sanat kuvaavat futiskannattajan elämää. Kyse on kiihkeästä rakkaussuhteesta seuraan, jonka minä olen valinnut. Tosin pappina ajattelen – seuraan, joka on valinnut minut.

Minun rakkaani on Arsenal. Alkuhastuksen jälkeen suhteestamme on tullut pakkoavioliitto ja -neuroosi. Puhuessani Arsenalista puhun meistä. Kenet kesällä ostamme, kenestä luovumme. Arsenalista vaahtoaminen saa kadotamaan objektiivisuuden, ajantajun ja Twitter-seuraajat.

Kahdeksanvuotiaana pojankloppina alkanut suhde on vahvistunut jo 47 vuotta eli pitempään kuin mikään muu omasta tahdostani luoma suhde. Miten liitto voi kestää ajoittaisesta masennuksesta, silkasta välinpitämättömyydestä ja suoranaisesta vihasta huolimatta? *"Rakkaus on ikuinen. Jos seurasi pettää ja aiheuttaa kärsimystä, sinä annat anteeksi."* (Villaggio)

Kannattajan elämän ydin on oma seura, kaikki muu on marginaalista. Viikonlopun ottelu, siitä toipuminen ja seuraavaan valmistautuminen – viikosta ja vuodesta toiseen. Arsenal on minulle Rautavaaran laulun pelikortit: Raamattu, almanakka ja rukouskirja. Kirkkivuosi alkakoon adventtina ja normaali vuosi tammikuussa, mutta minulle se alkaa elokuussa, kun kausi starttaa. Vaimoni mukaan **Pasi Rautiainen** muuttaa silloin sohvallemme asumaan.

Elämäni määräytyy Arsenalin ottekalenterin ja tv-lähetysten mukaan. Yhdeksän kuukauden ajan pelipäivänä vatsaa kourii pelko ja raskaiden tappioiden jälkeen seuraavaan peliin kestävä kammottava synkkyys. Pelien näkemisen eteen tekee kuitenkin kaikkensa.

Ollessani Lontoon merimieskirkon pappina jätin järjestämäni aluejuma-lanpalveluksen väliin, kun ystäväni sai meille liput Highburylle Arsenal-Liverpool-peliin. Ylpeys ja häpeä ovat joskus kovin lähellä toisiaan.

Mistä kaikki alkoi? Kuinka ystäväni ja työkaverini kyllästyvät kääntäessäni kahvikeskustelun puheenaiheet jalkapalloon? Kuinka pappina sorrun kaiken maailman taikauskoisiin tapoihin, jotta Arsenal voittaisi tärkeän pelin? Ja kuinka Arsenaliin eivät auta edes rukoukset.

Niin, mistä kaikki alkoi? Isälläni oli kioskikauppa ja sen ohessa posti sekä veikkaus piste. Niinpä asiamiehelle tuli myös *Veikkaus & Lotto* -lehti. Lehden Englannin kirjeenvaihtajan **Eric Battyn** kertomukset, toimituksen vakioveikkauskohteiden aprikointi ja lauantaisten TV2:n mustavalkoiset lähetykset **Aulis Virtasen** selostusten myötä nostivat Englannin 1. divisioonan seurat kallahoidoiksi.

Yhdessä *Veikkaus & Lotto* -lehden historiallisessa kuvassa Arsenalin pitkä-tukka **Charlie George** makasi selällään odottaen joukkueovereidensa halausta ratkaistuaan vuoden 1971 cupin ja samalla tuplamestaruuden. Joukkuevalinta oli tehty ja tukkani alkoi kasvaa.

Pikkupojan näkemässä kuvassa oli häivähdys pyhää; yhtä aikaa pelottavaa ja houkuttelevaa. Pyhä on Jumalan erottamana elämää edistävää, huonossa tapauksessa ihmisen erottamana kou-

kuttavan kahlitsevaa. Ihmisen pyhään kuuluu rajanylitys, taivaan tavoittelu: Barcelona ilmaisee asian *"Mes que un club"*; se on enemmän kuin seura. Liverpoolilla se on yhdessä veisattu *"You'll Never Walk Alone"*.

Seura voi katsoa myös eteenpäin, Arsenalin vanhat laulut saivat tänä keväänä uuden veisun vierelleen, **Louis Dunfordin** The Angel -kappaleesta kasvanee nopeasti seuran uusi anthem:

*"North London forever
Whatever the weather
These streets are our own
And my heart will leave you never
My blood will forever
Run through the stone"*

Tavallinen pappi tuntee joskus taivaskävää, minä kaipaun Dunfordin tavoin Highburyn kaduille vaeltamaan ennen Arsenalin matsia, kun unelmat ovat hetken totta. Ja siellä taivaassa veisaan muiden kannattajien tavoin tätä uutta virttä. Siinä laulussa kaikuvat usko, toivo ja rakkaus. Mutta suurin niistä on rakkaus.

Kari Kanala

Kirkkoherra, Paavalin seurakunta

Löydät meidät Facebookista
facebook.com/urheilutoimittajat

Seuraa meitä Twitterissä
twitter.com/urheilutoimitus

Maria Vesterinen palkittiin Vuoden journalistisena pomona

Suuri Journalistipalkinto on Suomen merkittävin journalismille vuosittain annettava tunnustus. Kilpailun tarkoituksena on tukea ja edistää hyvää journalismia sekä vahvistaa vastuullisen suomalaisen median asemaa yhteiskunnassamme. Vuoden journalistisena pomona palkittiin Turun Sanomien urheilutoimituksen **Maria Vesterinen**.

Vuoden journalistisena pomona palkittu Turun Sanomien Maria Vesterinen pitää tärkeimpänä tehtävänään vallitsevan kiireen tunnun hälventämisen.
– Pysin luomaan sellaiset olosuhteet, että mahdollisimman usein toimittajat saavat keskittyä olennaiseen eli hyvien juttujen tekemiseen.

Teksti: **Nina Jakonen** Kuva: **Kimmo Penttinen**

Vesterinen johtaa Turun Sanomien perinteikästä urheilutoimitusta ja yhdessä kulttuuritoimituksen päällikön kanssa lehden lukemisto-osiota, johon kuuluvat muun muassa kakkoskanssi sekä teema- ja viikonloppuaineistot.

Vesteristä kuvailtiin hänen ehdokkuutensa perusteluissa asiantuntevaksi, tavoitteelliseksi, uudistavaksi ja ihmisläheiseksi esihenkilöksi. Hän johtaa alaisiaan luontevalla ja kannustavalla tavalla. Hän on tuonut Turun Sanomien urheilujournalismin nykypäivän digitaaliseen maailmaan. Hän on hyvä esimerkki osastorajat ylittävästä toimivasta yhteistyöstä. Vesteriseen voivat luottaa niin toimituksen johto, alaiset kuin koko työyhteisö.

– Jo pelkkä ehdokkuus teki kovin onnelliseksi. Nyt olo on hyvin äimistynyt ja kiitollinen, Vesterinen totesi kiitospuheessaan gaalassa.

Ratkaisuja ja päätöksiä

Vesterinen aloitti *Turun Sanomissa* urheiluvastustajana jo opiskeluaikoina 1990-luvun alkupuolella. Sen jälkeen useampi kesä vierähti lehdessä kesätoimittajana. Vuonna 1999 käteen ojennettiin pitkä määräaikainen sopimus, joka muuttui myöhemmin vakituiseksi työsuhteeksi.

– Olen kouluttautunut luokanopettajaksi, mutta en ole päivääkään tehnyt opettajan töitä. Jo ensimmäisen kesätoimittajakäsän jälkeen tiesin, että tämä on minun alani, Vesterinen kertoo.

Vesterinen aloitti urheilutoimituk-

Suuri Journalisti-palkintogaala 2021

Vuoden juttu: Helsingin Sanomien Marko Junkkari, Tommi Nieminen ja Sami Kero jutullaan *Oletko sinä Perttu Nousiainen?*

Vuoden journalistinen teko: Ylen Poliitikka-Suomi ja sen tekijät Jussi Jormanainen, Pekka Laine, Olli Laine ja J-P Pulkkinen
Vuoden pomo: Turun Sanomien Maria Vesterinen
Vuoden journalisti: Helsingin Sanomien Paavo Teittinen

Suuri Journalisti -palkinto on jaettu Suomessa vuodesta 2001 lähtien. Kilpailun tarkoituksena on tukea ja edistää hyvää journalismia sekä vahvistaa vastuullisen suomalaisen median asemaa yhteiskunnassamme. Kilpailun järjestämisestä vastaavat vuorovuosin MTV, Sanoma Media Finland ja Yleisradio.

sen esihenkilönä vuonna 2011. Reilussa kymmenessä vuodessa moni asia on muuttunut – niin toimituksessa kuin omassa työssäkin.

– Kaksi dramaattisinta muutosta ovat väen väheneminen ja kiireen lisäänty-

kehittyminen. Nykyisin kaikki jutut täytyy sovittaa sekä verkkoon että printtiin.

Juuri siksi Vesterinen pitääkin tärkeimpänä tehtävänään vallitsevan kiireen tunnun hälventämisen.

– Pysin luomaan sellaiset olosuhteet, että mahdollisimman usein toimittajat saavat keskittyä olennaiseen eli hyvien juttujen tekemiseen. Yritän hoitaa ylimääräisen säädön, pitää suunnitelmat selvinä ja olla hötkyilemättä.

– Tärkeää on myös tulla toimeen ihmisten kanssa, löytää ratkaisuja ja tehdä päätöksiä, joten kyllä jonkinlainen asiantuntemus on hyvästä.

Vesterinen ei ole saanut työstään esihenkilönä kovinkaan paljon palautetta. Hänen oma tulkintansa on ollut, että se on hyvä merkki.

– Jos menisi huonosti, siitä kyllä kuulisi.

– Hiljaisuus taitaa olla varsinaissuomalainen tapa kehua. Nyt palkinnon jälkeen olen tulkinnut, että etenkin sitä, että kaikki asiat yleensä aina hoituvat, arvostetaan, iloitsee Vesterinen.

Myös esihenkilötasolla omassa työssä kehittyminen on tärkeää. Vesterinen haluaa kehittyä palautteen antamisessa.

– Etenkin kiireessä palautteen antaminen helposti unohtuu ensimmäisenä. Sekä palautteen määrää että laatua mielelläni parantaisin.

Maria Vesterinen ei lähde neuvomaan esihenkilökollegoitaan, sillä jokaisella on oma tapansa toimia. Hän itse pyrkii olemaan ystävällinen ja suora.

– Usein ystävällisyydellä saa aikaan aika paljon – jopa enemmän kuin ärhentelemällä. Mutta kukin tyylillään, tiivistää palkittu urheilutoimituksen pomo. ♦

Antti Heikkinen kynäili maailmanmestari-
hiihtäjä Pauli Pitkäsestä laajan nekrologin

Vuoden urheilukirja vie 80 vuoden takaisiin tapahtumiin

Teksti: **Matti Hannula** Kuva: **Henriikka Heikinheimo, Urheilumuseo**

Vuoden urheilukirja 2021, kaiken kaikkiaan järjestyksessään 42:s, on **Antti Heikkisen** romaani *Latu*. Teoksen on kustantanut WSOY. Palkitsemistilaisuus oli Urheilumuseossa 1. helmikuuta.

Urheilumuseon nimeämä valintaraati nostaa voittajateoksen ansioiksi taitavan ja moniulotteisen kerronnan, johon historiallinen aineisto yhdistyy luontevasti. Teos on yhtä aikaa mestarillinen kaunokirjallinen taideteos ja sodassa vain 29-vuotiaana haavoittuneen maailmanmestarihiihtäjä **Pauli Pitkäsen** laaja muistokirjoitus, lähes elämäkerta.

– Puhdasta kaunokirjallisuutta. Kirjan voi lukea, vaikka ei tietäisi mitään urheilun historiasta tai lääkehöyryjen aiheuttamista harha-aistimuksista. Mutta jos sattuu tietämään, kirjailijan taituruus nousee vielä kirkkaammin esille, sanaili Vuoden urheilukirja -palkintoraadin puheenjohtaja **Esko Heikkinen**.

– En ole koskaan aiemmin voittanut mistään yhtään pokaalia, en edes lusikkaa. Enpä olisi uskonut, että saisin sellaisen kirjoittamalla, totesi kirjailija itse.

– Koen, että tämä on myös Pauli Pitkäsen palkinto, viimeinen varmaankin. Onneksi hän sai sen edes nyt, 80 vuotta kuolemansa jälkeen.

Omistettu sotien sankareille

Antti Heikkinen oli toistakymmentä vuotta sitten toimittajana törmännyt Pauli Pitkäsen tarinaan.

– Pääsin vielä jututtamaan hänen aikalaisiaan. Ihmisiä, jotka hänet muistivat. Tarina oli jäänyt mieleeni pyörimään. Viime vuoden tammikuussa päätin, että kirjoitan siitä kirjan. Lopullisen kimmokeen antoi se, kun ihmiset alkoivat verrata koronatilannetta sotaan 1939–1944. Me olemme hyvin kaukana siitä. Olen jututtanut paljon sotaveteraaneja ja voin sanoa, etten ole tavannut niin rauhaa arvostavia ja sitä kunnioittavia, so-
taa lietsomattomia ihmisiä. Niinpä tämä kirja on omistettu sotaveteraaneille, so-
tainvalideille, viime sotien sankareille.

Heikkisen edellinen merkkiteos oli laulaja-lauluntekijä **Juice Leskisen** elä-

Vuoden urheilukirja -palkinto jaettiin nyt 42. kerran. Voittaja Antti Heikkinen vastaanotti palkintonsa Urheilumuseossa.

mäkerta *Risainen elämä* (Siltala, 2014). Vuoden urheilukirja -tittelin, kunnia-
kirjan ja nelinkertaisen olympiavoit-
tajan **Lasse Virénin** lahjoittaman kiertopalkinnon lisäksi Heikkinen sai nyt vastaanottaa Tietokirjallisuuden edistämiskeskuksen lahjoittaman 2000 euron stipendin.

Lepistön postaus perää muutosta

Vuoden urheilupostaus -palkinnon sai pesäpalloilija **Janette Lepistön** Instagram-postaus "*Häirintä urheilussa*". Postaus on rohkea ja vastuullinen puheenvuoro urheilussa tapahtuvasta häirinnästä, josta Lepistö toteaa, että "*pääsee helpommalla, kun pitää suunsa kiinni. Näistä asioista ei vain voi enää vaieta*". Postaus laajentaa keskustelun somessa tapahtuvaan häirintään ja asiattomaan arvosteluun, kannustaa uhreja puhumaan ja perää koko urheilukulttuurilta muutosta.

Pakkanen palkittiin pitkäaikaisesta työstä

Ansiokkaasta ja pitkäaikaisesta työstä suomalaisen urheilukirjallisuuden par-

haaksi palkittiin kirjailija **Jukka Pakkanen**, jonka monissa teoksissa urheilu on vahvasti läsnä aihepiiriin liikkeessä italialaisesta

jalkapallosta ja kilpapyöräilystä 1950-luvun helsinkiläisille luistinradoille. Pakkanen humaani asenne ja lämmin nostalgia ovat vaikuttavalla tavalla syventäneet suomalaista urheilukulttuuria.

– Ei voi olla parempaa paikkaa tällaisen tunnustuksen vastaanottamiseen kuin tämä, Pakkanen totesi kiitospuheessaan.

– Vieressä on olympiastadion, muistikanava Suomen lähihistoriaan ja kadonneeseen elämäntunteeseen. En ole urheiluhullu, olen urheilun ystävä. Urheilu on vain urheilua. Kuitenkin se on taiteen ja tieteen ohella kestäväntä, mitä ihmisolio on luonut. Näinä sekavina ja ahdistavina aikoina urheilu antaa miljoonille ihmisille ympäri maailmaa jotain pysyvää. Vaikkapa minulle sen, että voittaako Inter toisen kerran peräkkäin Italian Serie A:n.

Kahdelle teokselle kunniamaininta

Vuoden urheilukirja -kilpailussa raati myönsi kunniamaininnat **Mikko Knuuttilan** tietokirjalle *Suuri harppaus huipulle – Kiinan tie urheilun supervallaksi* (LIKE) sekä valokuvaa ja urheilijatarinoita yhdistävälle teokselle *Tuhannen ja yhden iskun tarinat* (Docendo). Sen on kirjoittanut **Saku Schildt**. Kuvat ovat **Sami Lommin** ja **Jussi Talvitien**.

Muut finalistit olivat **Siim Liivikin** ja **Aki Ollikaisen** *Fuck You Liivik* (Siltala), **Sami Kolamon**, **Tommi Walleniuksen**, **Pentti Otsamon** ja **Pauli Kallion** *Jalkapallotaktiikat* (Vastapaino) ja **Hannu Itkosen** *Liikkumisen sosiologia* (Vastapaino).

Vuoden urheilukirja -palkintoraatiin kuuluvat puheenjohtaja **Esko Heikkisen** lisäksi **Juha Kanerva**, **Kristiina Kekäläinen**, **Susanna Luikku** ja **Mika Wickström**. Esittelijänä ja asiantuntijana toimii Urheilumuseon tietopalvelukoordinaattori **Matti Hintikka**. Heikkinen, Kanerva ja Kekäläinen ovat Urheilutoimittajain Liiton jäseniä. Vuoden urheilukirja on nimetty vuodesta 1980 alkaen. ♦

Salli-journalistipalkinto Fair Play -lehden päätoimittaja Nina Jakoselle

Teksti: **Esko Hatunen**

Kuva: **Nina Jakosen kotialbumi**

Salli-journalistipalkinnot jaettiin Helsingin Seudun Journalistien (HSJ) vuosikokouksessa Helsingissä 23. maaliskuuta. Tunnustuksia jaettiin tänä vuonna kolme ja yksi niistä annettiin Urheilutoimittajain Liiton Fair Play -lehden päätoimittaja **Nina Jakoselle**.

Jakonen on toiminut Fair Play -lehden päätoimittajana vuodesta 2014 lähtien. Tunnustus myönnettiin perinteikkään urheilujulkaisun määrätietoisesta ja ansiokkaasta kehitystyöstä.

Päätoimittaja oli tunnustuksesta iloisin yllätynyt.

– Totta kai tunnustus lämmittää mieltä. Itse asiassa todella paljon, kertoo Jakonen.

Palkintoperusteluissa kerrottiin, että Jakonen on kehittänyt ja päivittänyt sisältöä 2020-luvun ammattikunnan tarpeita vastaavaksi. Hän on tinkimättömällä työllä kehittänyt liiton ”läpyskästä” arvostetun ammattilehden, joka keskittyy tiukasti journalismiin, urheilujournalismin erityiskysymyksiin ja ajankohtaisteemoihin Suomessa. Uudistunut ilme, laadukkaat sisältösuunnitelmat, huolellinen tekstien editointi ja viimeistelty taitto ovat onnistuneen uudistuksen avaimia. Fair Play on myös yksi harvoista lehdistä, joka julkaisee urheilukirjojen arvioita jokaisessa numerossa.

– Fair Play -lehden toimittaminen ei onnistu yksin, joten kiitos ja tunnustus kuuluu muillekin. Lehteä tehdään pienin resurssein ja pääasiassa vapaaehtoisvoimin.

– Erityiskiitokset haluankin lähettää tässä yhteydessä juttujen editoijana jo vuosia auttaneelle ”pilkkuiita” **Matti Hannulalle**, loistavana sparraajana toimivalle **Esko Hatuselle**, lehden idearikaalle toimitustiimille sekä tietenkin liiton hallitukselle, joka on hikiparpaloita säästämättä tehnyt talkoovoimin laatu-juttuja lehden jokaiseen numeroon.

– Kiitokset kuuluvat myös lehden taittajalle **Taina Kemppaiselle**, joka auttaa ja joustaa silloin, kun on tarvetta. Ilman

ilmoitustuloja ei olisi lehteäkään, joten kiitokset vielä myös toimivasta yhteistyöstä lehden juhlanumeron ilmoitusmyyntiä minun kanssani tekevälle **Erkki Hirvoselle**.

Päätoimittaja on ilolla ottanut vastaan positiivista palautetta myös lehden lukijoilta.

– Palaute lehden kehittymisestä on ollut todella myönteistä.

– Olen saanut ihan varta vasten soittoja, joissa on pelkästään haluttu kiittää lehden kehittymisestä kunnon lehdeksi. Samalla moni on kertonut, että jokainen numero luetaan tarkasti kannesta kanteen ja lehdet myös arkistoidaan.

Muut Salli-tunnustuksen saaneet olivat WSOY:n toimituspäällikkö ja kustannustoimittaja **Mikael Ahlström** sekä selkokielinen uutismedia Selkosanommat yhdessä sen sisarjulkaisun Lätta bladetin kanssa. ♦

→
**Nina Jakonen on toiminut
Fair Play -lehden päätoimittajana
vuodesta 2014 lähtien.**

Ilmasto muuttuu myös urheilussa – ja se täytyy tehdä näkyväksi

Myös urheilujournalismin tulee uudistua, jos haluamme pitää ilmaston lämpenemisen alle 1,5 asteessa. Journalismi 1.5° -raporttia varten tehty kysely avaa toimittajakunnan haasteita ilmasto-journalismin tekemisessä.

Teksti: Sandra Järvenpää Kuva: Unsplash

Ilmastojournalismin tekemiseen kaivataan toimittajakunnassa koulutusta, resursseja ja uudenlaista ajattelua. Tämä selvisi viime vuoden lokakuussa teettämästämme kyselystä, jolla selvitimme, millaisin eväin ja asentein ilmastojournalismia Suomessa tehdään. Kyselyllä selvitettiin muun muassa toimitusten ja toimittajien linjauksia ilmaston käsittelyyn liittyen, koulutustarpeita, tekijöiden jaksamista sekä asenteita ilmastojournalismin tekemiseen liittyen.

Kyselyyn vastasi kaikkiaan 145 journalistista työtä tekevää ihmistä: toimittajaa, kuvaajaa, tuottajaa, päätoimittajaa, toimituspäällikköä, uutistoimittajaa, graafista suunnittelijaa. Vastaajista seitsemän kertoi olevansa urheilutoimittajia. Heidän lisäksi neljä muuta sivusi vastaajissaan urheilujournalismin tekemistä.

123 vastaajasta 73 ilmaisi joko itse tarvitsevansa koulutusta tai toivoi sitä kollegoille tai alalle laajemmin. Koulutusta kaivattiin muun muassa mittakaavan hahmottamiseen, tiedonhakuun, luonnontieteellisen termin korrektiin käyttöön, tieteellisen tiedon ymmärtämiseen, haastattelujen löytämiseen, kysymysten keksimiseen sekä paikallisten konfliktien käsittelyyn.

Koulutuksen sisältöä toivottiin muokattavan myös osastokohtaisesti, esimerkiksi urheilutoimituksen tarpeisiin. Urheilutoimituksissakin olisi hyvä pohdita laajemmin, miten ilmastonäkökulma tulisi huomioida, kirjoitti yli viisi vuotta alalla työskennellyt urheilutoimittaja.

Mihin kaikkien ilmastonmuutos urheilussa kytkeytyy?

Vastausten perusteella vaikuttaa siltä, että ilmastonmuutos on nyt läpäissyt

journalismissa uuden tason. Monet journalismin parissa työskentelevät ymmärtävät aiheen vakavuuden ja vaikuttavuuden eri yhteiskunnan alueilla, mutta ilmastonmuutoksen soluttaminen toimitukselliseen työhön ei kuitenkaan tunnu olemassa olevilla työkaluilla onnistuvan.

Ilmaston kuumeneminen on tutkusti valtava ja yhteiskuntia perustavanlaatuisesti muuttava ilmiö. Lähes 70 prosenttia vastaajista oli sitä mieltä, että ilmastonmuutosta pitäisi käsitellä toimituksen kaikilla osastoilla. Osa kysymyksistä oli suunnattu vain toimituksissa työskenteleville. Heistä puolet oli sitä mieltä, että ilmastonmuutosta käsitellään kyllä oman toimituksen eri osastoilla, mutta ei riittävästi.

Yli 20 vuotta alalla työskennellyt urheilutoimittaja toteaa, että ilmastonmuutos tulee urheilussa esiin vain varsinaisen aiheen oheistuotteena. Itsenään aihe ei urheilujournalismissa tunnu kantavan. Samainen vastaaja luettelee, mihin kaikkien ilmastonmuutos urheilussa kuitenkin kytkeytyy: matkustamiseen, jäähalleihin ja talviurheilun muutoksiin. Niistä saisi väännettyä juttua myös ilmastonmuutuskärjellä.

Yli 20 vuotta alalla työskennellyt freelance-journalisti taas toteaa, että moottoriurheilusta kirjoitettaessa pitäisi olla lähimpänä ilmastonmuutosta, mutta formula-toimittajat ovat journalisteista kaikkein epäkriittisimpiä. Eräs yli 10 vuotta alalla ollut toimittaja, media-konsultti ja journalismikouluttaja taas kertoo, että osa toimittajista kyllä kokee asian tärkeäksi, mutta ei ajattele sen liittyvän heidän seuraamaansa alaan, kuten urheiluun. "Kyllä liittyy, ja tämä tulisi toimituksissa hiffata", toimittaja kirjoittaa.

"Ilmastonmuutos ei ole juttuaihe vaan näkökulma, joka sisältyy lähes jokaiseen juttuun tavalla tai toisella"

Usea kyselyyn vastanneista journalistista toivoi koulutusta omille esihenkilöilleen. Nämä kun vaikuttavat merkittävästi ilmastojournalismin sisältöön ja määrään. "Koulutusta voisi järjestää erityisesti tuottajille ja toimituspäälliköille, jotka ovat vastuussa siitä, mitä juttuja yli-päätään pääsee läpi. Juuri heidät pitäisi saada ymmärtämään, että ilmastonmuutos ei ole juttuaihe vaan näkökulma, joka sisältyy lähes jokaiseen juttuun tavalla tai toisella", yksi vastaaja kirjoitti.

Toinen kertoi, että tekisi mielellään vielä enemmän ilmastoaiheisia juttuja, mutta kaipaisi siihen tukea ennen kaikkea esihenkilöiltä.

Kysyessämme, onko ilmastonmuutokseen liittyviä juttuideoita helppo saada läpi, eräs yli 20 vuotta alalla työskennellyt toimittaja ja tuottaja kertoo, että ainakaan urheilujournalismissa ilmastonmuutokseen liittyvät aiheet eivät ole esihenkilöiden mielestä niitä päällimmäisiä juttuaiheita.

Esihenkilöiltä toivottiin apua myös jaksamiseen. Ilmastokriisi ei ole pelkästään yhteiskunnallinen hätätila, vaan vaikuttaa jokaiseen sen vakavuuden ymmärtävään myös henkilökohtaisella tasolla.

Moni vastaaja kertoi kuitenkin, että ilmastonmuutoksen käsittely työssä helpottaa aiheen synnyttämää ahdistusta. Esimerkiksi yli viisi vuotta alalla ollut urheiluselostaja kertoo olevansa huolissaan ilmastonmuutoksesta ja käsittelee siksi aina mahdollisuuden tullen aihetta mieluusti myös urheilulähetyksissä.

✓ Laajemmin kyselyn tuloksista ja ilmastojournalismin tekemisestä voi lukea Journalismi 1.5° -raportista. Raportti löytyy ilmastojournalismi.fi-sivuilta, mistä voi tilata myös julkaisun printtiversiön. ♦

Tampereen Nokia Arenalla järjestetyn jääkiekkoseminaarin odotetuin vieras oli Leijonien päävalmentaja Jukka Jalonen.

Sisältörikkaassa jääkiekkoseminaarissa kurkistettiin kulissien taakse

Parin vuoden koronahiljaiselon jälkeen käynnistyivät myös urheilutoimittajien koulutus- ja muut livetilaisuudet keväällä 2022. Jääkiekkournalistit järjesti Tampereella 28. maaliskuuta jääkiekkoseminaarin, johon oli kutsuttu mukaan myös Urheilutoimittajain Liiton jäseniä.

Teksti: **Reijo Suikki** Kuva: **Kalle Parkkinen**

Korkeatasoinen kattaus luennoitsijoita veti Nokia Arenan kanssa saman katon alla olevan Lapland Hotelsin seminaaritalan täyteen. Pääpuhujana esiintyi kiekkoleijonien päävalmentaja **Jukka Jalonen**, joka esitelmöi harvoin kuullusta aiheesta, vain sisäpiirin tiedossa olevasta maajoukkueen valintaprosessista ja joukkueen omista toimintametoista **Ann-Christine Karhun** juontamassa tilaisuudessa.

Jalonen kertoi, että jokainen joukkueeseen tuleva uusi pelaaja joutuu täyttämään saman kymmenen kohdan kyselykaavakkeen, jolla kartoitetaan tulijan henkilökohtaisia ominaisuuksia ja ajatuksia. Näitä tutkielmia on kertynyt vuosien mittaan satoja.

Mitään salatiedettä vastaukset eivät ole, mutta niistä selviävät muiden mu-

assa Leijona-arvot ja mielipiteet sitoutumisesta sekä yhteistyöstä.

Kuulijakuntaa hymyilytti Jalosen paljastus, jonka mukaan pelaajien elämän kolmen tärkeimmän asian avaaminen toi yllättäviäkin vastauksia. Isossa otannassa vain kolme vastaajaa ei sijoittanut jääkiekkoa kolmen kärkeen.

– Timanttinen tiimihenki on kaikkien vastuulla. Siedämme erilaisia persoonia ja vaikeita hetkiä ja uskallamme kysyä ja kyseenalaistaa asioita oikealla hetkellä, Jalonen korosti.

Teeseihin kuuluvat myös kommunikointi ja viestiminen asioista avoimesti sekä luottamus itseen ja toisiin. Jalosen joukkueissa yhteisöllisyys on aina korostunut, ja tulosta on tullut maailmanmestaruuksien ja olympiakullan muodossa.

Naisten jääkiekkomaajoukkueen ajankohtaisia asioita selvittivät uusi

päävalmentaja **Juuso Toivola** ja apuvalmentaja **Saara Niemi**. Radiotoimittaja **Mikael Juntusen** haastattelupihdeissä maajoukkue- ja KHL-maalivahti **Juha Metsola** avasi uraansa ja nauratti kuulijakuntaa värikkäillä vastauksillaan.

Nokia Arenan toimitusjohtaja **Marko Hurme** esitteli upeaa areenaa, ja 2022 MM-kilpailujen pääsihteeri **Heikki Hietanen** esitelmöi kisajärjestelyistä.

Tapparan toimitusjohtaja **Mika Aro** selosti omassa puheenvuorossaan jääkiekon liigajoukkueen budjettirakenteita ja kertoi, että korona-aikana kiinnostus Liigaan nousi erityisesti 19–44-vuotiaiden joukossa.

– Tuotteena on joukkue, jolla on mahdollisuus taistella mestaruudesta, Aro painotti.

Tapparan menestyskoneen kohdalla tämä pitää erityisen hyvin paikkansa. ♦

Urheilutoimittajain Liitto vai Hyvien Kaverien Kerho?

Urheilutoimittajain Liiton tärkein tehtävä on tukea, kouluttaa ja palvella ammatikseen urheilujournalismia tekeviä toimittajia. Toimia edunvalvojana työoloissa ja linkkinä esimerkiksi lajiliittojen ja kisajärjestäjien suuntaan, jotta asiat erilaisissa tapahtumissa ja otteluissa sujuvat työskentelyn kannalta sujuvasti.

Jotta liitto pystyisi palvelemaan jäseniään mahdollisimman hyvin, sen pitää tuntea jäsenistönsä. Tätä varten vuosina 2020–2021 tehtiin päätoimisten urheilutoimittajien kartoitus ja tarkastettiin myös kaikkien silloisten liiton A-jäsenten jäsenedellytykset. Liiton A-jäseniä voivat olla päätoimisesti työkeeseen urheilujournalismia tekevät toimittajat, selostajat, tuottajat ja kuvaajat sekä esimerkiksi ilman vakituista työsuhdetta toimivat freelancer-toimittajat ja urheilujournalismin päätoimiset opettajat.

Osa silloisista A-jäsenistä ilmoitti, etteivät he enää toimi alalla eivätkä täyty A-jäsenyyden kriteereitä. Vastaavasti osa paikalliskerhojen B-jäsenistä kertoi sillä hetkellä tekevänsä päätoimisesti urheilutoimittajan työtä ja halusivat liittyä A-jäseneksi. Tähän saakka kaikki oli vielä hyvin selvää ja kaikki tyytyväisiä.

Tässä yhteydessä linjattiin myös, että liiton pressikortti myönnetään vain liiton A-jäsenille sekä alalla aktiivisesti toimiville avustajille (B-jäsenet). Rimaa ei hilattu korkealle. Pressikortin myöntämiseen riitti silloin – ja riittää edelleen – että toimii esimerkiksi vain yhden palloilulajin, hiihdon tai yleisurheilun aktiivisena avustajana talvi- tai kesäaikaa. Todistettavasti.

Jokaiselle hakeneelle ja tuon kriteerin täyttäneelle myönnettiin pressikortti. Sen sijaan pressikortin myöntämiseen ei riittä: *”Kirjoitin urheilujuttuja aktiivisesti paikallislehteen 1997–2002”* tai vastaava menneisyydessä tapahtunut toiminta. Ymmärrettävistä syistä tällaisia jäseniä on monessa paikalliskerhossa edelleen paljon.

Käytännössä konkreettisesti muuttui vain se, että paikalliskerhon jäsenmaksun maksamalla kukaan ei enää automaattisesti saanut vuositarraa vanhaan pressikorttiinsa. Tästä syntyi kauhea poru joissain paikoissa.

Edelleenkin jostain käsittämättömästä syystä jotkut yksittäiset B-jäsenet tai paikalliskerhojen toimijat eivät ole ymmärtäneet, mistä muutoksessa oli kysymys. He väittävät, että Urheilutoimittajain Liiton takia jäseniä on eronnut paikalliskerhosta.

Totuus: Urheilutoimittajain Liitto ei ole yhtäkään jäsentä yhdestäkään paikalliskerhosta erottanut.

Liitto on vain linjannut, että se myöntää omia pressikorttejaan vain alalla aktiivisesti toimiville.

Urheilutoimittajain Liitto ei ole alun perinkään valinnut yhtäkään jäsentä yhteenkään paikalliskerhoon. Jokainen paikalliskerho on valinnut jäsenensä vuosien varrella oman harkintansa mukaan – ja saa edelleenkin valita.

Urheilutoimittajain Liitto voi vastata vain omista jäsenistään – ja ajaa heidän etujaan. Jokaisen itseään arvostavan yhdistyksen pitää tuntea jäsenistönsä ja määritellä kriteeristöt jäsenyydelle. Muutenhan toiminnasta katoaa tarkoitus ja putoaa pohja kokonaan pois.

Pelkistettynä: jos kuka tahansa halukas voisi liittyä Autokauppiain Liittoon jäsenmaksun maksamalla ja nauttia sen tarjoamista eduista, se ei olisi enää Autokauppiain Liitto.

Täsmälleen sama pätee Urheilutoimittajain Liittoon.

Saman pitäisi päteä myös jokaiseen liiton paikalliskerhoon – tai sittenhän nekin ovat vain Hyvien Kaverien Kerhoja.

Jussi Heimo
Urheilutoimittajain Liiton
hallituksen jäsen

Löydät meidät Facebookista
facebook.com/urheilutoimittajat

Seuraa meitä Twitterissä
twitter.com/urheilutoimitus

TULOSSA

GOLFIN MESTARUUSKILPAILUT KUOPIOSSA 6.-7.6.

Urheilutoimittajain Liiton golfin mestaruuskilpailut järjestetään **6.-7. kesäkuuta** 2022 Kuopiossa. Liiton mestaruuskilpailuihin voivat osallistua kaikki liiton jäsenet. Ilmoittautumiset 31.5. mennessä.

Syksyn alustavassa ohjelmassa on mm. Syysseminaari, kielenhuolto-koulutus, vierailu Urheilumuseoon ja Urheilutoimittajapäivät.

Tarkemmat lisätiedot Urheilutoimittajain Liiton tulevista tapahtumista ja koulutustilaisuuksista seuraavassa Fair Play -lehdessä ja liiton sähköisissä viestintäkanavissa.

Vuosikokous:

Ann-Christine Karhu ja Reijo Suikki uusina jäseninä liiton hallitukseen

Urheilutoimittajain Liiton sääntömääräinen vuosikokous pidettiin Helsingissä, Haaga-Helian auditoriossa 22. maaliskuuta. Kokouksessa käytiin läpi liiton sääntömääräiset vuosikokousasiat.

Hallituksen erovuoroisista jäsenistä **Harri Laiho** (Pori) ja **Markus Karjalainen** (Kuopio) jatkavat hallituksessa myös seuraavat kaksi vuotta. Hallitukseen valittiin uusina jäseninä **Ann-Christine Karhu** (Helsinki) ja **Reijo Suikki** (Helsinki). Erovuorossa olleet **Taru Nyholm** (Helsinki) ja **Antti Salo** (Helsinki) eivät olleet enää käytettävissä hallitukseen.

Hallituksessa jatkavat **Esko Hatunen** (Helsinki), **Jussi Heimo** (Tampere), **Matti Lehtisaari** (Helsinki), **Kari Linna** (pj, Oulu) ja **Tommi Roimela** (Jyväskylä).

Vuosikokouksessa hyväksyttiin liiton toimintakertomus ja tilinpäätös vuodelta 2021 sekä toimintasuunnitelma ja talousarvio vuodelle 2022. Jäsenmaksuiksi vahvistettiin 60 euroa (A-jäsenet) ja 30 euroa (opiskelijat). Liittymismaksuista luovuttiin kokonaan. ♦

JÄSENE DUT

Urheilutoimittajain Liiton A-, B- ja opiskelijajäsenyys oikeuttaa erilaisiin jäsenetuihin:

PRESSIKORTTI (A- JA B-JÄSENET)

Urheilutoimittajain Liiton A-jäsenet saavat pressikortin liittyessään liiton A-jäseneksi. Paikalliskerhojen B-jäsenet voivat hakea pressikorttia liitosta erillisellä hakemuksella. Pressikortin voimassaolo perustuu jäsenmaksuun (A-jäsenet) ja pressikorttimaksuun (B-jäsenet). Pressikortilla voi osoittaa ammatillisen asemansa erilaisissa työtilanteissa. Pressikortti oikeuttaa ilmaiseen sisäänpääsyyn useimpiin kansallisiin urheilutapahtumiin. Poikkeuksena ovat ainoastaan jääkiekon SM-liigan ottelut ja tapahtumat, joihin täytyy erikseen akkreditoitua. HUOM! Olemme siirtäneet sähköiseen pressikorttiin (mobiilisovellus) keväällä 2021.

KANSAINVÄLINEN LEHDISTÖKORTTI (A-JÄSENET)

Urheilutoimittajain Liiton A-jäsenet voivat hakea kansainvälisen urheilutoimittajien liiton (AIPS) lehdistökortin. AIPS-kortti on voimassa kaksi vuotta kerrallaan. AIPS-kortti myönnetään vain jäsenmaksunsa suorittaneille liiton A-jäsenille.

KOULUTUKSET JA SEMINAARIT (A-, B- JA OPISKELIJAJÄSENET)

Urheilutoimittajain Liitto ja paikalliskerhot järjestävät jäsenilleen erilaisia koulutustilaisuuksia ja seminaareja, joista suurin osa on maksuttomia. Yksityiskohtaiset kuvaukset koulutusten sisällöistä sekä ilmoittautumismakkeet löytyvät liiton verkkosivuilta.

FAIR PLAY -LEHTI (A-, B- JA OPISKELIJAJÄSENET)

Urheilutoimittajain Liiton jäsenet saavat maksutta neljä kertaa vuodessa ilmestyvän liiton Fair Play -jäsenlehdessä. Fair Play -lehdet löytyvät myös liiton verkkosivuilta.

KOULUTUSAPURAHJA (A-JÄSENET)

Urheilutoimittajain Liiton A-jäsenet voivat hakea liiton koulutusapurahaa ammatilliseen kouluttautumiseen. Apurahaa voi saada oman ammattitaidon kehittämiseen ja syventämiseen tähtääviin opintoihin (ei perustason opintoihin) sekä yleissivistävään itsensä kehittämiseen. Hakuaika on vuosittain helmikuun loppuun mennessä. Koulutusapurahaa saavan jäsenen on toimitettava Fair Play -lehteen juttu apurahan käytöstä.

VUODEN URHEILIJA -ÄÄNESTYS (PRESSIKORTTIIN OIKEUTETUT JÄSENET)

Urheilutoimittajain Liiton Vuoden urheilija -äänestysosoikeus on ainoastaan liiton pressikorttiin oikeutetuilla jäsenillä. Samalla voi äänestää myös Vuoden joukkuetta ja Vuoden valmentajaa.

IF:N JA KALEVAN VAKUUTUKSET (A-, B- JA OPISKELIJAJÄSENET)

If tarjoaa liiton jäsenille mahdollisuuden päästä mukaan kattavaan If Etuohjelmaan ja saada sitä kautta alennusta vakuutuksista. If Etuohjelma palkitsee myös, kun vahinkoa ei satu: vahingottomilta vuosilta kertyy If Omavastuurahaa. Omavastuurahalla voi pienentää omavastuuta, jos vahinko sattuu. Keskinäinen Vakuutusyhtiö Kaleva tarjoaa liiton jäsenille Primus-henkivakuutusedun, joka on sekä liiton jäsenille että heidän perheilleen tarkoitettu jäsenetu. Vakuutus antaa turvaa sairauden ja tapaturman aiheuttaman kuoleman varalle. Henkivakuutuksen jäsenetu on 47,3 %. Uusiin Primus-henki- ja -tapaturmavakuutuksiin saa veloituksetta lisätuna myös 2000 euron Selviytymisturvan.

Lisätiedot kaikista jäseneduista
liiton verkkosivuilla:
www.urheilutoimittajat.fi.

”Haluamme olla alueemme paras media”

Vasabladetin urheilutoimintus paiskii töitä kunnianhimoisin tavoittein. Siten pieni lehti on menestyy kovassa kilpailussa.

Teksti: **Markus Karjalainen**
Kuva: **Lilian Hellström**

Ruotsinkielisen *Vasabladetin* historia suomalaisten sanomalehtien joukossa on hieno. Lehti perustettiin vuonna 1856, ja se on toiseksi vanhin edelleen ilmestyvä lehti. *Vasabladet* on myös toiseksi suurin ruotsinkielisistä lehdistämme *Hufvuds-tadsbladetin* perässä. Lehden omistava konserni on HSS Media Ab, joka julkaisee myös *Österbottens Tidningiä* ja *Syd-Österbottenia*.

Pohjanmaan rannikkoseudulle leviävän *Vasabladetin* urheilutoimituksessa katsotaan myönteisesti tulevaisuuteen.

– Fiilis on tällä hetkellä positiivinen. Ei ole minkäänlaista huolestuneisuutta, ja keskitymme sekä rutiini- että kehitystyöhön, kertoo **Jona Nyström**, joka touhuaa kolmehenkisen porukan esimiehenä.

Vasabladetin tiimi koostuu kolmesta päätoimisesta urheilutoimittajasta. Nyströmin mukaan paineita supistuksiin ei ole. Talous on saatu hyvään malliin. Kolmella toimittajalla sivujen tekeminen ja verkkosivujen hoitaminen pitää lehden kiireisenä.

– Avustajia käytetään välillä aika paljonkin, etenkin kun on viikonloppuisin otteluruuhkaa, kertoo Nyström.

Konsernin käytössä on myös tekstirobotti, joka pystyy hoitamaan esimerkiksi pieniä otteluselostuksia.

– Konsernin kolmessa lehdessä olemme hyödyksi toisillemme. Tekstirobotti tuottaa sisältönsä omalle sivulleen nettissämme, mistä lukijat löytävät lyhyitä selosteita jääkiekon ja jalkapallon peleistä sekä tilastoja ja taulukkoja.

Työtaakkaa helpottaa se, että taitto hoidetaan erikseen.

– Urheilutoimituksessa hoidamme yleensä nettissä julkaisemisen ja editoinnin itse.

Vahva asema

Vasabladet huokuu perinteitä, mutta Nyströmin mukaan se ei ainakaan haittaa kilpaillessa lukijoista.

– Koen, että *Vasabladetin* asema on vahva. Viime vuosina on myös näkynyt, että alalla työskenteleminen kiinnostaa, arvioi Nyström.

Toimittajia on riittänyt alalle mukavasti.

– Kesätoimittajien löytäminen ei yleensä ole mitenkään vaikeata. Olemme kiinnostaneet nuoria toimittajia.

Nyström vastaan urheiluosaston sisällöstä.

– Jokaisen konsernin lehden urheilusäältä suunnitellaan erikseen. Mietin itse *Vasabladetin* sisällön ja seuraan, miten muu suunnittelu sujuu.

– Iskulauseemme on, että olemme parhaita paikallisen urheilun uutisoinnissa ja panostamme paljon paikallisen ja alueellisen urheilun seuraamiseen. Tarkkailemme myös lukijoiden käyttäytymistä nettisivuillamme, joten voimme näin vastata toiveisiin.

Vasabladetin painopistelajit ovat jalkapallo, jääkiekko, hiihto ja yleisurheilu. Näin verkkosivujen merkitys on suuri, kun tapahtumajuttujen pitää ilmestyä nopeasti luettavaksi.

– Nykyaikaan kuuluu, että nettiin panostetaan ja niin myös *Vasabladetissa*. Mutta niin kauan kuin printin deadline antaa mahdollisuuden, yritämme myös saada mahdollisimman laajan juttutarjonnan lehden sivuille. Levikkimme tilanne on varmasti samankaltainen kuin muualla, eli nettipuoli kasvaa ja printtipuoli ei, kertoo Nyström.

”FNB:n lakkauttaminen oli kova isku”

Jona Nyströmin mukaan Vaasassa luetaan aktiivisesti lehtiä. Kaksikielisyys tarkoittaa käytännössä sitä, että lehtiä on noin tuplamäärä verrattuna yksikielisiin maakuntiin.

– Vaasassa luetaan varmasti molempia lehtiä, viittaa Nyström *Ilkka-Pohjalaiseen*.

– Ruotsinkielisellä rannikkoalueella olettais, että *Vasabladet* on johtava media.

Oman pulmansa ruotsinkieliselle medialle on aiheuttanut uutistoimisto FNB:n lopettaminen. Kansallisen ja kansainvälisen urheilun seuraaminen ei ole yhtä helppoa kuin suomenkielisillä. STT toimii edelleen laajana lähteenä, jollaista esimerkiksi *Vasabladetilla* ei ole samaan tapaan kuin entinen FNB.

– Meillä on käytössä ruotsalainen tie-

Vasabladetin urheilutoimituksen esimies Jona Nyström työntouhussa Hieta-
lahden jalkapallostadionilla: menossa
on valmistautuminen liveraportointiin
naisten Ykkösen paikalliskamppailusta
FC Sport – Vasa IFK.

totoimisto TT, josta poimimme juttuja. Muissa tapauksissa kirjoitamme kansalliset ja kansainväliset uutiset itse. FNB:n lakkauttaminen oli kova isku, miettii Nyström.

– FNB:n palvelu toimi erittäin hyvin ja välitti paljon sisältöä. Nykyään joudumme valikoimaan tarkasti, mitä kansallista sisältöä tuotamme itse. Kaikkea

ei ehdi kerrassaan tekemään.

– Kuvat *Vasabladetille* tarjoaa urheiluun erikoistunut Apollo Photo, joka toimittaa meille paljon materiaalia. Loput kuvat hoidamme pääsääntöisesti itse, kun toimituksella on vain yksi vakituinen valokuvaaja, jolla riittää muutenkin rientoa, sanoo Nyström tyytyväisenä mediansa asemaan Pohjanmaalla. ♦

"Fiilis on tällä hetkellä positiivinen. Ei ole minkäänlaista huolestuneisuutta, ja keskitymme sekä rutiini-että kehitystyöhön"

Jona Nyström

Mäkihyppytorniin juurella sijaitseva Lahden urheilukeskus on osa Eerikki Lyytikäisen mielenmaisemaa.

Kauemmas kaverijournalismista

Mediatilan ovi on pamahtanut lukkoon ennen FC Lahden kotiottelun toisen puoliajan alkua. **Eerikki Lyytikäinen**, 40, manailee hetken, mutta kaivaa sitten puhelimen taskustaan. Tuttu järjestysmies tulee paikalle avainten kanssa, joten Lyytikäinen pääsee luikahamaan takaisin työpisteelleen raportoimaan pelistä *Etelä-Suomen Sanomien* lukijoille.

Teksti ja kuva: **Stiina Ikonen**

Järjestysmiehen lisäksi Lahden urheilukeskuksen käytävillä vastaan lappaa muitakin tuttuja. Se on ammatin puolesta sekä siunaus että kirous. Jotkut ovista aukenevat helpommin, mutta kun samoja paikallisia valmentajia ja pelaajia haastattelee usein sama toimittaja, vuorovaikutussuhde on väistämätön.

Miten pitää kiinni siitä, ettei sorru silittämään hyvin tuntemiaan kohteita liian myötäkarvaan?

– Se on haastavaa, parikymmentä vuotta urheilutoimittajana työskennellyt Lyytikäinen myöntää.

– Jos käyt lehdistötilaisuuksissa, jututat pelaajia ja teet ennakoita, niin jonkunlainen sidehän väkisin syntyy. Ei kuitenkaan saisi mennä liian lähelle, vaikka tapaisi miten huipputyyppejä. Pitää pystyä tekemään analyysimaaisia juttuja, jotta voi ottaa vähän rajummin kiinni aiheesta, kun paikka on.

Häntä harmittaa suomalaisessa urheilujournalismissa se, että ”jee jee -juttujen” osuus on lisääntynyt.

– Henkilökohtainen mielipiteeni on, että kaverijournalismi on liian pinnalla. Liian moni ihminen myös sotkee kritiikin haukkumiseksi. Se on suuri ongelma. Jos joku kritisoi, leimataan kirjoittaja heti väittäen, että tällä on paha olla. Kritiikin antaminen ei ole haukkumista, vaan kyseisen toimittajan näkemys. Kaipaan urheilusta kriittisempää otetta, ja se pätee niin televisioon, radioon kuin printtiin. Jos menee huonosti, se pitää pystyä sanomaan tai kirjoittamaan.

Lyytikäinen arvostaa urheilutoimittajista eritoten **Juha Kanervaa** ja **Pekka Holopaista**, joilla on ymmärrystä asettaa urheilu yhteiskunnalliseen kontekstiin.

– He osaavat tuoda loistavasti epäkohtia esiin. Eihän kritiikkiäkään pidä tehdä kritiikin vuoksi puslista huudellen, vaan faktapohjalta.

Toisin sanoen: pitkän linjan urheilutoimittaja kaipaa edustamaltaan alalta kykyä haastaa lajeja kehittymään ja lajeilta ymmärrystä ottaa haaste vastaan.

Isän jalanjäljissä

Lyytikäinen on kasvanut urheiluperheessä. Koripallo pysyi pitkään Eerikin ja hänen veljensä päälaajina, äiti meloi SM-tasolla, ja isä työskenteli neljä vuosikymmentä toimittajana *Etelä-Suomen Sanomissa* sekä vaikuttajana lahtelaisten urheilutoimittajien yhdistyksessä.

Eerikki kulki pikkupoikana mukana paikalliskerhon retkillä ammentaan oppia huippuosaaajilta. Kun koulussa äidinkieli sujui vahvasti, tie urheilutoimittajaksi viitoittui.

2000-luvun alussa Lyytikäinen pääsi avustajaksi *Etelä-Suomen Sanomiin*.

– Suhteet auttoivat, hän myöntää au- liisti.

Mutta tarvittiin siihen muutakin.

– Tuntui heti siltä, että tämä on kivaa ja osaan tehdä tätä. Olin utelias ja janoisin oppia, jota myös sain. Aika äkkiä huomattiin, että kyllähän tämä junnu jotain osaa. Isä myös opetti, että maakuntalehden urheilutoimittaja ei voi erikoistua vain yhteen lajiin. Kolmesta viiteen lajia on ainakin hanskettava.

Vastuu alkoi näyttöjen myötä kasvaa.

– Edelleenkin en koe, että tämä on työtä. Olen saanut yhdistettyä kaksi rakasta intohimoa, urheilun ja kirjoittamisen. Ei ole koskaan käynyt mielessäkään, että tekisin jotain muuta.

”Otteluraportteihin on jo pitkään pitänyt löytää uusia tulokulmia. Aika on mennyt sen ohi, että selitetään ottelusta, millä minuutilla maalit syntyivät. Aika hyvin siitä on päästy eroon, mutta se vaatii, että pitää vähän seurata ja kaivaa pintaa syvemmältä. Niin pystyy tarjoamaan lukijoille lisäarvoa. Tarinat kiinnostavat yleisöä.”

Eerikki Lyytikäinen

”Vapaan kirjoittajan työssä on etunsa ja haittansa”

Vakituksessa pestissä Lyytikäinen kirjoittaisi mielellään kolumneja, kommentteja ja näkökulmia, joilla voisi kirjata entistä paremmin pesäeroa kaverijournalismiin. Hyvää taas on se, kun ei tarvitse olla mukana toimituksen arkirituineissa. Aikatauluja voi silloin rytmittää paremmin omiin tarpeisiin.

– Ja joskus johonkin tärkeään juttuun voi käyttää enemmän aikaa.

Vakiduunin perään Lyytikäinen haki eritoten koronan vyöryessä päälle keväällä 2020, kun urheilutapahtumat karahitivat jäihin. Mies arvioi, että vuoden ansiotuloista silpoutui yli puolet pois.

Hän hakeutui tuolloin Haaga-Helian urheilujournalismin erikoistumisopin-toihin kehittämään ammattitaitoaan.

– Olen pitänyt itseäni sanomalehtimiehenä, joten koulutus antoi valmiutta

podcastien ja televisio- ja radiolähetysten tekemiseen. Se avarsi tällaisella vanhalla ketullakin silmiä, että on hirveästi mahdollisuuksia tehdä journalismia eri tavoin.

– Otteluraportteihin on jo pitkään pitänyt löytää uusia tulokulmia. Aika on mennyt sen ohi, että selitetään ottelusta, millä minuutilla maalit syntyivät. Aika hyvin siitä on päästy eroon, mutta se vaatii, että pitää vähän seurata ja kaivaa pintaa syvemmältä. Niin pystyy tarjoamaan lukijoille lisäarvoa. Tarinat kiinnostavat yleisöä.

Läppäri savuten

Eerikki Lyytikäinen työskentelee *Etelä-Suomen Sanomien* lisäksi muun muassa *Turun Sanomille*, *Iltalehdelle* ja STT:lle.

– Tekniikka on kehittynyt koko ajan ja kehittyä edelleen, mutta mediatulojen deadlinet aikaistuvat koko ajan. Välillä varsinkin arki-illat ovat todella hektisiä.

Lyytikäisellä saattaa olla tavalliselle illalle buukattuna triplakeikka.

– Otetaan esimerkiksi Pelicans–TPS-ottelu, josta kirjoitan kolmeen mediaan. Peli loppuu vaikkapa klo 20.50, ja jutun on oltava *Turun Sanomilla* klo 21.10. Jotta saa turkulaisille tarjottua jotain paikallista lihaa luiden ympärille, pitää soittaa pelaaja- tai koutsikommentit. Kotijoukkueelta tulee saada sama. STT:n loppuversio on lähetettävä klo 21.30, jotta muut mediatilat pystyvät nappaamaan sen, ja *Etelä-Suomen Sanomien* deadline taas on klo 21.45.

Rutistus tarkoittaa kolmea juttua eri näkökulmista shokkijassaa.

– Ei siinä syväanalyysia pysty tekemään, mutta niissä tilanteissa läppäri savuaa. Se, että selviää ajoissa ja saa kirjoitettua kelpo juttuja plus vielä hyvää ja sujuvaa suomea... Siitä sytyt.

Lyytikäiselle yksi mieleen painuneimmista haastateltavista on ollut ex-tennisammattilainen **Jarkko Nieminen**.

– Kun Jarkko nousi kohti ATP-listan kärkipäätä, seurasin tiiviisti hänen uraansa. Tein hänestä Tampereen Openin aikaan henkilökuvan hotelli Rosen-dahlin aulassa.

Tennistähti osoittautui sanavalmiiksi haastateltavaksi.

– Joskus kommentit joutuu ottamaan kymmenessä minuutissa, mutta Jarkon kanssa meni puolitoista tuntia. Rupattelimme kaikesta muustakin kuin urheilusta: elämästä, leffoista ja musiikkimausta. Jarkkohan on kova rokkimies. Kun haastateltava rentoutuu ja vapautuu, hänestä voi saada irti yksityiskohtia, joita kaikki eivät tiedä.

Se on juuri sitä journalismia, jota lukijat janoavat ja jota arvonsa tunteva toimittaja haluaa heille juottaa, eli syvähaastattelu ilman kaveriviboja. ♦

Asko Tanhuanpään viimeiseksi kirjaprojektiksi jäi Sinikultainen ääni. Kirjassa kuljetaan Radio Ramonasta tutun Risto Leinon matkassa aina nuoruudesta Lukon mestaruusjuhliin asti.

Kannustaja ja opastaja

Asko Tanhuanpään äkillinen poismeno 20. tammikuuta oli pysäyttävä uutinen, joka järkytti koko Raumaa ja pantiin merille Suomessa laajemminkin, erityisesti urheilupiireissä.

Teksti: **Harri Pirinen, Markus Karjalainen** Kuvat: **Jouni Mikola** ja **Pekka Lehmuskallio**

Kotikaupungissaan Raumalla 64-vuotiaana menehtynyt Asko Tanhuanpää ehti yli 40-vuotisen työuransa aikana tutustua valtavaan määrään ihmisiä. Eikä vain tutustua – Asko teki jokaiseen kohtaamaansa ihmiseen vaikutuksen, jätti suuren jäljen. Raumalla Asko tunsi nimeltä varmaan puolet ihmisistä, ja jokainen tiesi, kuka Asko oli.

Asko tunnettiin muuallakin. Saija-lesken kertomus on kuvaava. Askon viimeiseksi käyttämä puhelin päättyi tämän tyttärenpojalle, joka tokaisi luuria hetken tutkittuaan: *"Jaa, soitettaisko Sauli Niinistölle vai Tarja Haloselle"*. Yksi Askon sydänystäväistä oli kiirastorstaina menehtynyt politiikan ja urheilun suurmies **Ilkka Kanerva**. Nyt ystävyksillä on jossain hersyviä keskusteluja.

Vaikka Asko oli syvänsininen koomuslainen, hän ei erotellut ihmisiä näiden puoluekannan, etnisen taustan, sukupuolisen suuntautumisen tai minikään muunkaan perusteella. Hänelle kaikki olivat samanarvoisia ihmisiä, jot-

"Asko osasi täyttää tilan, johon hän saapui. Kuitenkin hän teki sen myönteisellä tavalla. Askon iso ego opittiin tuntemaan, ja sen kanssa pärjäsimme hienosti."

Länsi-Suomen päätoimittaja
Janne Rantanen

ka hän kohtasi arvostaen ja uteliaana. Haastateltavat aistivat tämän arvostuksen, ja siksi Askoon luotettiin. Hänestä tuli hyvä ystävä monen haastateltavansa kanssa.

Pyyteetön työmyyrä

Askon merkitys urheilujournalismin oli valtava. Vaikutus ei rajoittunut vain siihen, että Asko ravisteli ajoittain hyvinkin kantaaottavilla ja värikkäillä teksteillään urheilun rakenteita ja valanpitäjiä.

– Ilman Askoa Rauman urheilutoimittajien paikalliskerho olisi aivan erilainen kuin nyt, sanoo *Länsi-Suomen* päätoimittaja **Janne Rantanen**, joka on oiva esimerkki Askon toimimisesta kollegoidensa parissa.

– Hän jaksoi huolehtia vuosikymmeniä paikalliskerhon hyvinvoinnista niin, että meillä jokaisella oli aina tuttu ja turvallinen mies kannustamassa uralla eteenpäin. Aloitin ihan nuorena urheiluavustajana, ja Asko oli pitkään mentorini, joka antoi neuvoja ja vinkkejä kuinka kirjoittaa entistä paremmin. Oli uskomatonta, että joku jaksoi niin paljon kiinnostaa meihin huomiota. Asko halusi ja uskalsi puuttua huomaamiinsa epäkohtiin ja antoi suoraa sekä rehtiä palautetta, mistä olen kiitollinen.

– Askon työ oli pyyteetöntä. Paras hänen saamansa palkka oli se, että me opimme ja kehityimme. Oma ansionsa on Askolla siitäkin, että olen nyt päätoimittajana, sanoo Rantanen, joka oppi tekemään juttuja ja arvottamaan uutisia.

– Juttujen piti olla myös aina hyvää suomea.

Asko eli ja hengitti koko suomalaisen urheilutoimittajien joukon tahtiin. Rauman paikalliskerhon piti olla kunnossa ja tuottaa kykyjä maailmalle. 1980-luvulla alkanut uusien viestimien tuoma murros johti siihen, että aktiivinen mies halusi osallistua myös Urheilutoimittajain Liiton työskentelyyn. 1980-luvun puolivälissä Asko valittiin kaikkien aikojen nuorimpana liiton hallitukseen. Asko toimi pitkään liiton varapuheenjohtajana ja muissa luottamustehtävissä.

Liitto kasvoi myös hänen yhdeksi kodikseen: niin usein Asko saapui Helsinkiin liiton valiokuntien ja vuodesta 1990 alkaen hallituksen kokouksiin.

Urheilutoimittajain Liitto on kokenut omat kriisinsä, mutta Askolla oli aina selkeä näkemys: *”Vuoden urheilijan valinta on liittomme kruununjalokivi, josta on pidettävä aina hyvää huolta”*, muisti hän korostaa, kun valitsijoiksi on ilmoitettut vuosien mittaan monenlaisia ehdokkaita.

Näin Asko oli omalta osaltaan huolehtimassa useammassakin valiokunnassa Vuoden urheilijan arvon kirkastamisesta. Lisäksi 30 vuoden työ hallituksessa tiesi sitä, että perinteitä suuressa arvossa pitävä Asko toimi liiton ansiomerkkivaliokunnassa. Myös Fair Play -lehti oli hänen erikoisessa suojeluksessaan. Kun jutuille etsittiin tekijöitä, vallitsi usein hetken hiljaisuus. Sitten Asko totesi: *”Milloin sen pitäisi olla valmis? Kyllä minä ehdin.”*

Liiton tehtävissä Asko piti mielellään suhteita myös ulkomaisiin kollegoihin. Hän osallistui AIPS:n kongresseihin ja oli vakiovieras pohjoismaisissa seminaareissa. Kansainvälisillä kentillä hän oli yhtä avoin kuin Rauman torillakin. Kielitaito riitti monessa maassa uusiin tuttavuuksiin.

→

Raumalainen Asko Tanhuanpää oli tuttu näky muiden paikallistoimittajien kanssa Äijänsuon jäähallin mediakatsomossa.

Asko Tanhuanpäästä postuumisti liiton kunniajäsen

Asko Tanhuanpää nimettiin Urheilutoimittajain Liiton vuosikokouksessa maaliskuussa postuumisti liiton kunniajäseneksi. Tanhuanpää on liiton 33. kunniajäsen, joista elossa on tällä hetkellä 12.

– Asko osasi täyttää tilan, johon hän saapui. Kuitenkin hän teki sen myönteisellä tavalla. Askon iso ego opittiin tuntemaan, ja sen kanssa pärjäsimme hienosti, kertoo Rantanen.

”Lupaavat pojat”

Suurimman jälkensä Asko jätti opettamalla tulevia urheilutoimittajia. Tai ei Asko varsinaisesti opettanut. Hän opasti ja kannusti lukemattomia nuoria ja potentiaalisiksi havaitsemiaan toimittajanalkuja. Näitä Asko kutsui aina *”lupaaviksi pojiksi”*. Tässä joukossa oli myös paljon nuoria naisia.

Janne Rantasen lisäksi näihin lupaviiniin poikiin kuuluivat ainakin MTV Urheilulle työskentelevä **Marko Lep-**

pänen, Länsi-Suomen urheilutoimittaja **Kimmo Mäkeläinen**, Urheiluruudusta tutuksi tullut **Laura Ruohola**, vastikään Radiogaalassa vuoden ohjelmapäälliköksi valittu Radio Ramonan **Anna Riutta-Salo** sekä tämän jutun toinen kirjoittaja.

Askolta oppi paljon vain kulkemalla tämän mukana ja seuraamalla hänen tekemisiään. Asemastaan johtuen Asko pystyi myös raottamaan lupaaville pojille isoja ovia. Mutta kokonaan ovet piti jokaisen itse avata omalla työllään. Ennen kaikkea Asko kannusti ja rohkaisi.

Ammatillisesti Askon merkittävin ohjenuora oli, että mistä tahansa voi kirjoittaa jutun. Niin Asko myös teki. Hän kirjoitti yhtä lailla olympiavoittajista ja merkittävistä urheilujohtajista kuin kotikylänsä Ihoden Kirin lasten yleisurheilukilpailuista. Niitä Asko järjesti Saijan kanssa 1980-luvulta viime kesään asti. Niistä kisoista on muuten ponnistanut ainakin kaksi jääkiekon SM-liigapelaajaa (**Petteri Lotila** ja **Janne Siivonen**) sekä muita SM-tason palloilijoita.

Kaiken muun touhuamisensa ohessa Asko auttoi lukuisia nuoria urheilijoita varainhankinnassa. Hän oli vahvasti myös avomeriveneiden MM-kultaa vuonna 1998 voittaneiden **Iiro Saarisen** ja **Petri Jokisen** taustavoimissa.

Kirjoittamisessa Askolle oli tärkeää rakkaan äidinkielemme oikeaoppinen käyttö. Asko käytti kieltä myös erittäin värikkäästi, ja ainakin raumalaiseen sanomalehtikieleen hän loi aivan omia, elämään jääneitä ilmaisujaan.

Rauman urheilutoimittajain paikalliskerho halusikin säilyttää tämän muiston myös jälkipolville. Tästä keväästä alkaen Rauman Lyseon lukiossa jaetaan ylioppilaskirjoitusten äidinkielen ainekirjoituksessa meritoituneelle abiturientille 200 euron stipendi sekä Askon malja. ♦

Vetten päällä

Suomi, tuhansien järvien ja satojen uimahallien maa. Tässä koosteessa luodaan katsaus kesäisiin vesilajeihin, tietenkin kielen vinkkelistä. Niistä voi puhua monin vaihtelevin tavoin. Ja puhutaankin!

Millaisia uintisanoja kielessämme on? Millainen on niiden tausta? Tuleeko kieleen uusia vesipetoiluamme kuvaavia sanoja?

Uintia moneen makuun

Uida ja *vesi* ovat ikivanhaa omaperäistä sanastoamme. Kieleemme on kehittynyt runsaasti vesisanoja ja myös sanastoa, joka viittaa uimiseen.

Uinti-alkuisia sanoja ovat esimerkiksi *uintikausi*, *uintilevy* ja *uintiretki*, *uinti*-loppuisia taas *avantouinti*, *taitouinti* ja *vauvauinti*. Uimista kuvaavia verbejä ovat muun muassa *kroolata*, *perhostella* ja *pulikoida*.

* Kielitoimiston sanakirja

<https://www.kielitoimistonsanakirja.fi/#/>

Silmällään ja syrjällään

Nykyiset uintilajien nimitykset eivät vanhastaan ole olleet käytössä. Esimerkiksi *perhos-* tai *rintauinnista* ei muutama sukupolvi sitten ole puhuttu vielä mitään. Jonkinlainen karkea jaottelu on sentään ollut. On uitu *vatsallaan*, *mahallaan*, *suullaan*, *silmällään* – ne kaikki tarkoittavat samaa – tai *selällään* ja *syrjällään*. On uitu *veden päällä* tai *kädet pohjassa*. ”Ossaat sie vee pääl uija?” – ”Em mie ossaa uija ku kääet pohjas.”

* Matti Vilppula: Mimmi polskutti käsipohjaa

(Kieli-ikkuna, 5.7.2005)

https://www.kotus.fi/nyt/kolumnit_artikkelit_ja_esitelmät/kieli-ikkuna_%281996_2010%29/mimmi_polskutti_kasipohjaa

Koiraa ja ryömää

Aloittelijan tavallinen uintilaji on *koiranuinti* (tai *koirauinti*) – jotkut eivät muuta uintilajia osaakaan. Koiranuinnista on kehittynyt ihmisen nopein uintitapa *krooli* eli *krooliuinti*. Nimi on mukautettu englannin ryömistä tarkoittavasta sanasta *crawl*. Uintitapaa on sanottukin

joskus *ryömäuintiksi*; **Tahko Pihkala** puhuu 1920 ilmestyneessä *Urheilun oppaassa* ryömintäuintista.

* Anneli Räikkälä: Kroolia vai käsipohjaa?

(Kieli-ikkuna, 28.1.1997)

https://www.kotus.fi/nyt/kolumnit_artikkelit_ja_esitelmät/kieli-ikkuna_%281996_2010%29/kroolia_vai_kasipohjaa

Leikkisää merenneitoilua

Uudehko sanatulokas on *merenneitoilu* (engl. *mermaid-ing*). Se tarkoittaa uimista merenneidoksi pukeutuneena eli alaruumis pyrstömäiseen asuun verhottuna esiintymisen tai uintisuorituksen ajan. Merenneitoilua voi harastaa sekä hallissa että luonnonvesissä. Kielessämme on käytössä myös verbi *merenneitoilla*.

* Minna Pyhälähti: Merenneitoilua

(Kotus-blogi, 19.9.2017)

https://www.kotus.fi/nyt/kotus-blogi/minna_pyhalahti/merenneitoilua.25564.blog

Kalastus, urheilua?

Moni harrastaa uimisen lisäksi ja ohessakin kalastamista. Puhutaan jopa *urheilukalastuksesta* eli harrasteena harjoitettavasta (koukku)kalastuksesta, kuten *Kielitoimiston sanakirja* asian ilmaisee.

Kirjailija **Juhani Ahon** on sanottu edustaneen ”luonnonpalvoja-urheilukalastajaa”, uudenlaista luonto- ja saalistusajattelua. Jotain Ahon antaumuksesta kertonee se, että hän vaati arkkuunsa kalastusvälineet. Ja myös sai.

* Vesa Heikkinen: Liipeistä lastuihin

(Kuukauden kirja, 14.12.2021)

https://www.kotus.fi/nyt/uutistekstit/kuukauden_kirja/liipeista_lastuihin.37470.news

Kieli pelittämään -palstalla käsitellään urheiluun liittyviä kieliasioita monenlaisista näkökulmista. Palstan sisällöistä vastaavat Kotimaisten kielten keskuksen asiantuntijat. Kotimaisten kielten keskus: www.kotus.fi.

Löydät meidät Facebookista
facebook.com/urheilutoimittajat

Seuraa meitä Twitterissä
twitter.com/urheilutoimitus

Löydät meidät Instagramissa
instagram.com/urheilutoimittajat

Kauko-Aatos Leväaho

1925–2022

Kike, Keke ja Leväahon Kake”. Näin puhuttiin 1980-luvulla Suomen tunnetuimmista julkisuuden urheiluelämän hahmoista. Nyt on heistä yksi pois-sa. Toimittaja **Kauko-Aatos Leväaho** kuoli vapunpäivänä 2022 96-vuotiaana. Urheilutoimittajain Liiton vanhin jäsen.

Kauko-Aatos Leväaho oli syntynyt Pietarissa, Leningradissa 13.11.1925. Syntymäpaikka ei ollut mikään ”ansio” alokas Leväahon mennessä suorittamaan varusmiespalvelustaan jatkosotamme aikana. Alokas Leväaho ilmoitti myös olevansa kasvissyöjä. Ei sekään mikään ”maineteko” armeijassamme tuohon aikaan.

Kake, kuten häntä aina kutsuttiin, oli muutenkin ”outu lintu” toimittajaksi. Siinä missä toimittajaporukassa otettiin jonkun muun tarjoamat häränpihvit snapseineen, kahvit, konjakit, sikarit jälkiruuksi, Kake oli aina mukana luontevasti, mukavasti, mutta ei koskaan juonut viinaa tai polttanut tupakkaa eikä syönyt häränpihvejä. Kummallinen urheilutoimittaja.

Isä Leväaho vei Helsingin Hakaniemestä pikku-Kaken 10-vuotiaana Mustikkamaalle Helsingin Työväen Uimarien, HTU, uimalaan. HTU:sta tuli Kaken kasvattajaseura, jota hän ei koskaan hylännyt. HTU:n silloinen tähti oli uimari, kansanedustaja, TUL:n puheenjohtaja, ministeri **Väinö Leskinen**, josta tuli nuoren Leväahon oppi-isä urheilussa, järjestöelämässä, politiikassa. HTU:n sihteeriksi Kake valittiin 21-vuotiaana 1947 ja erilaisissa järjestöissä hän toimi koko elämänsä. Yhteiskunnallinen ajattelu iskostui nuoreen mieheen TUL:n toiminnassa. Kakesta tuli jo nuorena ”leskisläinen Hakaniemen demari”.

Toimittamisen ammatin Kake aloitti jo 1946 kirjoittamalla pikku urheilujuttuja *Suomen Sosialidemokraatti* -lehteen. Lehdelle Kake pysyi uskollisena kirjoittajana vuoteen 2022 saakka, uskomaton toimittajaura. Vaikka Kake kävi 18 kertaa selostajana olympialaisissa, hän ei koskaan väheksynyt pikkukilpailujen pikkuselostuksia. Syys-lokakuun viimeisessä Bolliksella Kake kirjoitti *Demariin* pätjän Ponnistuksen Suomi-sarjan jalkapallo-ottelusta. Muutaman sentin juttu muutamalla pennosella.

Sujuvana, taitavana, asiallisena kirjoittajana Kake ryhtyi luontevasti avustamaan Yleisradiota, ensin radion puolella, sitten erittäin ammattitaidolla tv-ohjelmissa. Varsinainen työnantaja Veikkaustoimisto antoi ahkeralle Yleisradion freelancerille mahdollisuuden tehdä ohjelmia. ”Kake oli Veikkauksessa tiedotuspäällikkö. Esimiehenä erittäin hyvä”, kertoo Veikkauksessa pitkän työuran tehnyt Kuhien maaottelu-uimari **Solveig Vartia**.

Urheiluruuduissa Kake oli vakiokasvo lähes joka lähetyksessä. Kasvo nimenomaan, sillä Kake halusi itsensä näkyvän kuvassa. Tässä ”stand up” näkyvyydessä hän oli edelläkävijä koko Suomen televisiossa. Nyt kaikki kanavat haluavat, että heidän toimittajansa näkyy ohjelmassa paikalla, yleisurheilustadionilla tai sotatantereella.

”Kake oli äärimmäisen luotettava Ylen avustaja vuosikausia. Hän poimi ohjelmiinsa, pieniinkin väläyksiin pikku erikoispointin. Kun jäin eläkkeelle Ylestä, Kake soitti seuraavana päivänä ja sanoi, Hoopi, älä vain lopeta työntekoa!”, kertoi **Hannu-Pekka Hänninen**, joka

Kuva: **Keijo Leväaho**

”peri” Kakelta erityisesti uintiurheilun seuraamisen Ylessä. Kake ei lopettanut koskaan.

”Olin Kaken kanssa selostamassa 1962 Turussa SM-uinteja Samppalinnan maauimalassa. Siitä alkoi meidän pitkä yhteistyö ja ystävyys. Ihan viime aikoina toimin Kaken ja vaimonsa Tuulan autonkuljettajana liikkumisen ollessa Kakelle hankalaa. Yläpää pelasi kyllä”, kertoo Ylessä elämäntyönsä tehnyt toimittaja **Seppo Kannas**.

Urheilutoimittajain Liitossa Kauko-Aatos Leväaho oli aktiivi koko elämänsä. Hän toimi liiton asiamiehenä 10 vuotta hyödyntäen työnantajansa Veikkaustoimiston palveluja Urheilutoimittajain Liiton eduksi. Liiton kokousten puheenjohtajana Leväaho toimi vuosikaudet jo nuorena opitun järjestötoiminnan antamalla taidolla ja sujuvuudella.

Monipuolisen laajassa kirjoittamisessaan Kake ”vanhoilla päivillään” palasi nuoruutensa TUL:ään tuoden esille TUL:n yhteiskunnallista merkitystä, joka häviytettiin Ahde-Sjöman sopimuksella erikoisliittoihin liityttäessä 1990-luvun alussa. Kake palasi TUL-juurilleen 2000-luvulla.

Helsingin urheilukatsomoissa, jääkiekossa, jalkapallossa, koripallossa oli jo 1990-luvulta lähtien aina paikalla kaksi eläkeläistä, ”urheiluhullua”: **Jukka Uunila** ja Kauko-Aatos Leväaho. Kaikille tuttuja urheilun seuraajia, asiantuntijoita – aina paikalla.

Nyt nämä istuimet ovat tyhjät...

Pekka Hurme

Uusi Urhea-halli Helsingissä tarjoaa upeat puitteet monille eri urheilulajeille. Noin 10 000 urheilijan odotetaan käyttävän hallia vuosittain, yksittäisten käyntien määrä nousee miljoonaan.

Urhea-kampus häikäisi upeassa loistossaan

Teksti ja kuvat: **Timo Pasanen**

Suomalaisessa urheilussa on vuosia ollut puheissa saada monipuolinen harjoittelukeskittymä. Nyt sekin on poissa päiväjärjestyksestä, kun Helsingin Vallilassa on loistavasti toteutettu Urhea-kampus.

Suurin käyttäjäryhmä koko kampuksella on Urhea eli Pääkaupunkiseudun urheiluakatemia sadat urheilijat. Kyseessä ei kuitenkaan ole vain helsinkiläisten keskus, vaan paikka on auki kaikille halukkaille urheilijoille. Moni kotimaan kärkiurheilijoista käyttää varmasti tulevaisuudessa tiloja, sillä myös kesä- ja jäälajien valtakunnallinen Olympiavalmennuskeskus Helsinki toimii kampuksella.

–Urhea-halli on ensisijaisesti urheilijoiden arkiharjoittelun keskus. Lunastamalla lipun sisälle taloon voi urheilija käyttää tiloja, valmennuspäällikkö **Mika Saari** sanoo.

Liikuntatilat palvelevat lähestulkoon kaikkia lajeja, tai ainakin välittömässä

läheisyydessä on toinen mokoma loistavia liikuntatiloja. Urhea-halli, Urheakoti, Mäkelänrinteen lukio sekä Mäkelänrinteen uintikeskus. Lähellä ovat Kumpulanlaakson ja Käpylän jalkapallolentäjä sekä Helsingin velodromi.

Mäkelänrinteen lukio tarjoaa opiskelijoille loistavat monimuotoiset opetus-tilat ja kotimaan ykkösluokan liikuntatilat. Uusi asuinkerrostalo tarjoaa mahdollisuuden asua aivan koulun vieressä.

–Voin käydä lukiota ja harjoitella päivät pitkät, ilman ulkoilmaan poistumista. Kämpiltä pääsee sisäkautta kouluun ja harjoitustiloihin. Kaikki on siis mahdollista ilman matkustamista, ja aikaa jää treenaamiseen ja kouluun todella hyvin, maajoukkuevoimistelija **Antti**

Varjolaakso kertoo.

MM-pronssia permannolla saalista-
nut **Emil Soravuo** komppaa kaveriaan. Myös Soravuo asuu, harjoittelee ja opiskelee Urhean tiloissa.

–Urhean voimistelutilat ovat maailmanluokkaa. Harjoittelu on viety kampuksella aivan omaan luokkaansa, ja kun nyt lähes koko maajoukkue harjoittelee kampuksella, niin samalla tulee myös hyvää sparria. Uskomattoman hieno paikka, ja kaikki telineet ovat parasta mahdollista, Soravuo sanoo.

Huippulaitteita

Saari sanoo, että Urhea-kampuksella on myös asiantuntijoita tiiviissä yhteistyös-

sä urheilijoiden ja valmentajien kanssa. On urheilulääkäriasema ja lukuisat testipaikat mitata urheilijan suorituksia.

– Tulokset analysoidaan ja saatua tietoa hyödynnetään valmennuksessa. Eri lajien valmennustiimien kohtaamisissa syntyy hyviä keskusteluja. Asiantuntijat ovat näin urheilijoiden arjessa mukana.

Saari nostaa esille, että ilmastointi on tärkeä osa hallia.

– Lämpö pidetään optimaalisena, ja erilaiset puhdistimet pitävät ilman terveenä ja puhtaana. Valaistus on tehty sellaiseksi, että eri lajeja varten voidaan valoja säätää ja kohdistaa oikein. Kaikkien suorituspaikkojen lattiapinnoitteet on tehty joustaviksi. Kun urheilija tekee paljon toistoja, niin joustavat alustat rasittavat jalkoja mahdollisimman vähän.

– Näiden lisäksi kaikki talon välineet ovat huippulaitteita.

Yleisurheilun juoksusuoralla harjoitellut maileri **Sara Kuivisto** kiittelee, että jopa 138 metrin suoran Mondon alla on pehmennys.

– Juoksuharjoituksissa se tuntuu miellyttävältä. Ainoa asia, joka hallista puuttuu, on ovaalirata – kaikkea muuta löytyy.

Kuivisto on viettänyt useita viikkoja kampuksella asuen ja harjoitellen. Huoneita vuokrataan myös leirikäyttöön ja muuhun tavalliseen lyhytaikaiseen majoitukseen. Asuntolasta voi vuokrata huoneiston, joka säädetään vuoristolosuhteisiin. Kestävyysurheilijat hyödyntävät vuoristoharjoittelua, koska he haluavat parantaa kestävyys suorituskykyään. Harjoitteluun tarkoitettu hypoksia-huone voidaan säätää halutulle

korkeudelle. Huoneessa on juoksumatto ja muita harjoituslaitteita.

– Se on ollut todella hyvä paikka harjoitella ja asua kuin hotellihuoneessa. Vietän 16–21 tuntia huoneessa, jonka korkeus on 2000–2400 metrissä. Yleensä kolmen viikon jakso on hyvä aika. Kaksi harjoitusta päivässä ja kolme aamutreeniä viikossa hypoksia-huoneessa. Harjoittelu on erilaista korkeassa ilmanalassa, eikä näin tarvitse matkustaa kauas vuoristoon.

– Kun lyhyen matkan päässä on 400 metrin sisäratoja, niin asut vuoristolosuhteissa ja treenaat merenpinnan tasolla. Muutenkin koko kampus on todella laadukas ja hieno treenipaikka, Kuivisto sanoo.

Noin 10 000 urheilijan odotetaan käyttävän hallia vuosittain, yksittäisten käyntien määrä nousee miljoonaan.

– Esimerkiksi painisali on herättänyt kiinnostusta maailmalla. Eri maiden maajoukkueet ovat halukkaita tulemaan tänne treenileirille yhdessä Suomen joukkueen kanssa. Lentokenttä on vartin matkan päässä ja joukkueet voivat asua samassa rakennuksessa, missä treenaavat, Mika Saari kertoo.

Kestävyysjuoksija **Annemari Kiekara** kehuu hoitohuonetta, jossa on hyvät laitteet palautumiseen. Hän käytti treenin jälkeen palautumiseen painehousuja.

– Hyvät välineet palautumiseen, ja myös kylmällä löytyy, jos haluaa palautua kylmässä vedessä. Hieno paikka harjoitella, hän sanoi levätessään laverilla.

Valmentajille löytyy myös omia työtiloja ja ryhmille neuvotteluhuoneita. ♦

Matti Hannula luovutti HUT:n puheenjohtajuuden Reijo Suikille

Helsingin Urheilutoimittajien vuosikokouksessa 7. maaliskuuta saatiin uusi hallitus ja yhdistykselle myös uusi puheenjohtaja. Vuosikokous pidettiin Urheahallissa, jossa kokousväki pääsi myös tutustumaan uuteen pyhättöön.

Pitkän uran HUT:n puheenjohtajana toiminut **Matti Hannula** luovutti tehtävän äänestyksen jälkeen puheenjohtajaksi nousseelle **Reijo Suikille**. Suikki kiitti jäseniä luotamuksesta ja antoi suuret kiitokset väistyneelle puheenjohtajalle. Suikki sanoi saappaiden olevan suuret, johon Hannulan jälkeen astuu.

– Matin ansiot yhdistyksen parissa ovat jotakin ainutlaatuista. Kiitos kaikkien jäsenten puolesta siitä uskomattomasta työstä, mitä Matti on tehnyt yhdistyksen eteen, Suikki sanoo.

HUT:n hallitus jatkaa seuraavalla kokoonpanolla: **Juha Matti Holopainen, Matti Lehtisaari, Taru Nyholm, Timo Pasanen, Ann-Christine Karhu, Jarmo Niemenkari, Topias Kauhala ja Markku Ulander.** ♦

Urheahalli ei ole vain helsinkiläisten keskus, vaan paikka on auki kaikille halukkaille urheilijoille.

– Urheahalli on ensisijaisesti urheilijoiden arkiharjoittelun keskus. Lunastamalla lipun sisälle taloon voi urheilija käyttää tiloja, kertoo valmennuspäällikkö **Mika Saari**.

Lapin Urheilutoimittajakerho palkitsi vuoden parhaat

Lappilainen urheiluväki kokoontui huhtikuun alussa Tornioon Lapin Urheilu gaalaan yhden koronan aiheuttaman välivuoden jälkeen palkitsemaan vuoden 2021 parhaat lappilaiset urheilijat, urheilun taustajoukot ja urheilutapahtumat. Lapin Urheilutoimittajakerho valitsee ja palkitsee voittajan kolmessa palkintokategoriassa: Vuoden urheilija, Vuoden nuori urheilija ja Vuoden valmentaja.

Teksti: **Timo Törmänen**
Kuva: **Jussi Leinonen**

Vuoden parhaan urheilijan valinnalla on jo pitkä perinne, sillä Lapin Urheilutoimittajakerho on valinnut parhaan urheilijan jo vuodesta 1964 lähtien. Ensimmäinen valinta kohdistui olympiasankari **Eero Mäntyrantaan**. Vuoden nuori urheilija on palkittu vuodesta 1994 ja Vuoden valmentaja vuodesta 2014 lähtien.

Lapin parhaana urheilijana 2021 palkittiin uimari **Ronny Brännkärr**. Kemin Työväen Uimareita edustava Brännkärr sijoittui EM-altaassa päämatkallaan 100 metrin sekauinnissa yhdeksänneksi SE-ajalla 52,97. Eniten huomiota sai kuitenkin 31 arvokisamitalia saavuttaneen **Jani Sievisen** 25 vuotta vanhan Suomen ennätyksen rikkominen. Brännkärr kellotti lokakuussa Oulussa 100 metrin selkäuinnissa lyhyen radan SE:n 52,32 ja paransi sitä vielä marraskuussa Kazanin EM-kilpailuissa aikaan 52,15. Pitkän radan SM-kilpailuista lohkesi yksi kulta, kaksi hopeaa ja yksi pronssi.

Historiallista huomionosoituksessa on se, että Lapin Urheilutoimittajakerho

Vuoden valmentajana palkittiin Marja-Leena Viinamäki. Palkinnon jakoivat Lapin Urheilutoimittajakerhon puheenjohtaja Timo Törmänen sekä Lapin Kansan urheilutoimittaja Juha Lampela.

valitsi uimarin ensimmäistä kertaa Lapin parhaaksi urheilijaksi. Brännkärrille Lapin Urheilutoimittajakerhon tunnustus ei kuitenkaan ole ensimmäinen, sillä hänet palkittiin Vuoden nuorena lappilaisurheilijana 2017.

Vuoden nuori urheilija 2021 on kahden lajin taitaja **Neea-Maria Joki**. Joki valittiin arvokkaimmaksi pelaajaksi Rovaniemellä lokakuussa järjestetyissä lentopallon 19-vuotiaiden Pohjois-Euroopan mestaruusturnauksessa, jossa Suomi sai kultaa. Joki pelaa naisten mestaruusliigaa LP Kangasalan joukkueessa. Yleisurheilussa Joki voitti 17-vuotiaiden Suomen mestaruuden korkeushypyssä. Rovaniemeläistä Pohjan Koittoa edustava Joki oli kakkonen myös 17-vuotiaiden Ruotsi-maaottelussa.

Vuoden valmentajaksi valittiin Ron-

ny Brännkärrä valmentanut kemiläinen **Marja-Leena Viinamäki**.

Lapin paras urheilija 2021

1. Ronny Brännkärr, uinti 54 (12 ykkösääntä)
 2. Mette Baas, yleisurheilu 45 (4)
 3. Natalia Kuikka, jalkapallo 32 (6)
 4. Riitta-Liisa Roponen, hiihto 30 (7)
 5. Ari Luusua, hiihto 8 (2)
 6. Ville Pokka, jääkiekko 8 (1)
- Kaikkiaan 17 urheilijaa sai ääniä.

Vuoden nuori urheilija 2021

1. Neea-Maria Joki, lentopallo/ yleisurheilu 12 ääntä
 2. Otto Kemppainen, jalkapallo 5
 3. Matias Maijala, paini ja Eeva-Liina Ojanaho, suunnistus 4
- Kaikkiaan 9 urheilijaa sai ääniä. ♦

Oululainen telinevoimistelu puhkesi kukkaan

Oulun Seudun Urheilutoimittajien vuosittain jakama Vuoden Urheiluteko-palkinto myönnettiin tällä kertaa oululaisen telinevoimistelun uudelle kukoistukselle. Oulun Pyrintö ja Voimistelumaailma Oulu pokkasivat kukat ja kunniakirjat huhtikuun alussa järjestetyssä Pohjois-Pohjanmaan Liikunta ry:n urheilugaalassa.

Oululainen telinevoimistelu on puhjennut kukkaan viimeisen vuosikymmenen aikana. Kaupungissa on noin tuhat telinevoimistelun harrastajaa, ja määrät ovat olleet koko ajan nousussa.

Oulun Pyrinnön huiput ovat Suomen parhaimmistoa, ja pitkäjänteinen työ on vienyt parhaat urheilijat erittäin vaativassa lajissa arvokilpailuihin asti. Esimerkkinä **Ada Hautala**, joka voimisteli kaikkien aikojen parhaan neliottelun suomalais-tuloksen Japanin MM-kilpailuissa viime lokakuussa.

Telinevoimistelun erikoisseura Voimistelumaailma Oulu perustettiin vuonna

2017, ja se tarjoaa oman reittinsä harrastajille. Kilpailullisesti toisiaan kirittävät Pyrintö ja Voimistelumaailma ovat pystyneet tekemään hyvää yhteistyötä.

Ouluhallin uusi telinevoimistelusalali toikaivat parannuksen nousevan lajin olo-suhteisiin. Telinevoimistelun SM-kilpailut järjestettiin Ouluhallissa syyskuussa.

Oulun paikalliskerho on jakanut Vuoden Urheiluteko-palkinnon vuodesta 2012 lähtien. Sillä on voitu huomioida urheiluja liikuntakulttuuria edistäneitä ihmisiä, tekoja, tapahtumia tai seuroja.

Teksti: **Matti Ahola**

Kuva: **Sami Korkala/PoPLi**

Kuopion paikalliskerho etsii uusia toimintatapoja Tomi Turusen johdolla

Kuopion Urheilutoimittajien kerho (KUK) piti vuosikokouksensa 11. huhtikuuta. Kokoukseen tuli paikalle vain seitsemän jäsentä. Huoli paikalliskerhon toiminnan turvaamisesta on suuri, sillä koronavirus pisti KUK:nkin toiminnan lähes täyteen sulkutilaan pariksi vuodeksi.

– Paikalliskerho ei esimerkiksi perinyt jäsenmaksua viime vuodelta. Hallituksen mielestä siihen ei ollut perusteita, kun toimintakin oli niin hiljaista, kertoi yhdistyksen puheenjohtajana jatkava **Tomi Turunen**.

KUK on perustettu vuonna 1964 ja on toiminut ry:nä vuodesta 1980 lähtien.

– Jäsenmäärä on ollut laskussa, kun alan työpaikat ovat nopeasti kadonneet eikä avustajillekaan löydy mediasta paljon mahdollisuuksia juttutiloiksi. Näin paikalliskerhon toiminta on jäänyt varsin pienen joukon varaan. Tällöin byrokratian pyörittämiseen menee paikalliskerhon toimintaan nähden paljon aikaa. Kokous pohtikin, että voisiko KUK toimia tulevaisuudessa rekisteröimättömänä yhdistyksenä, mikä säästäisi paljon aikaa ja vaivaa, puntaroi Turunen.

– Mahdollisuus ry-pohjaisen toiminnan lakkauttamiseksi on nyt suunnitelmassa. Tutkittavana on esimerkiksi se, voisiko rekisteröimätön yhdistys laskuttaa esimerkiksi toiminta-avustuksia ja yhteistyöso-pimuksia.

Yksi idea on keskittää itäisen Suomen

paikalliskerhoja. Pohdittavana on, onnistuisiko yhteinen tilaisuus Susirajan, Keski-Suomen, Kuopion ja Etelä-Savon paikalliskerhojen kanssa esimerkiksi Pieksämäellä. Saisimmeko alueemme keskipisteeseen vuosittain järjestettävän hyvätasoisien tilaisuuden, jonka järjestelyvastuu kiertäisi paikalliskerhojen kesken?

Joka tapauksessa KUK jatkaa vanhojen perinteisten kausiohjelmien parissa. Yhteinen koulutustilaisuus tai seuratapahtuma jäsenille järjestetään. Lisäksi KUK on valinnut heti toimintansa alusta lähtien Kuopion Vuoden parhaan urheilijan, valmentajan sekä viime vuosina myös joukkueen. Lisäksi KUK nimeää useita palkintoja Pohjois-Savon Urheilugaalassa.

Teksti: **Markus Karjalainen**

Sängynpohjalta mitaleille

Pohjanmaan urheilutoimittajien äänestysten vuoden Maineteko-palkinnon voittajaksi nousi maastohiihtäjä **Joni Mäki**.

Viime vuoden MM-mitali parisprintistä antoi Mäelle lisää puhtia uuteen kauteen. Lähtökohdat olympiavuoteen onnistuivat hyvin, sillä viitteitä saatiin Vuokatin erinomaista olosuhteista ja kolmesta korkeanpaikan leiristä. Kilpailukausi käynnistyi Rukalla.

– Hiihto sujui mukavasti, ja fiilistä nosti ladunvarrella kannustanut runsas yleisö, kertoi Mäki.

Hiihtäjä lähti isoin toivein Lillehammeriin, mutta siellä kaikki meni täysin penkin alle.

– Edessä oli pakkolepo, ja siihen iski vielä sairaus. Monia epätoivoisia ajatuksia risteili päässä – tähänkö murenevat Pekin-

Pohjanmaan urheilutoimittajien Maineteko-palkinnon, perinteisen Pohjalaisen Helavyön, luovuttivat Joni Mäelle Matti-Pekka Kiviniemi ja Jona Nyström.

gin kisatoiveet, Mäki muistelee.

– Sängystä vain noustiin. Imatran SM-kisat antoivat hyvän signaalin, että huipukunto on palautumassa. Kaksi viikkoa Pekingissä otettiin tuntumaa ja olo tuntui hyvältä.

Mäen itseluottamus palautui sprintin neljännen sijan jälkeen. Sen jälkeen meno oli melkoista tykitystä parisprintissä. Mäen ja **Iivo Niskasen** otteet olivat kohdillaan.

– Maalisuoralla kaikki oli pelissä. Mitä tunti jo varmalla, mutta minkä värinen. Norja meni menojaan, mutta Venäjän kanssa käytiin tiukka kisa. Maitohapot jylläsivät, mutta näin livon odottamassa maalialueella, ja se antoi lisää puhtia työntöön. Kisan ratkettua tunne oli mahtava, Mäki kertasi tapahtumia.

Vaasan kaupunki järjesti vaasalaisläh- töiselle Joni Mäelle mitalijuhlat kauppa- keskuksessa. Tilaisuus keräsi satamäärin yleisöä juhlimaan olympiamitalistia. Juh- lassa luovutettiin myös Pohjanmaan ur- heilutoimittajien Maineteko-palkinto.

Teksti: **Matti-Pekka Kiviniemi**

Kuva: **Jaakko Elenius/Iikka-Pohjalainen**

HEO:n urheilutoimittajaopiskelijat voittivat HUT:n salibandymestaruuden huhtikuussa 2022. Voittajajoukkueeseen kuuluivat maalivahti Jesse Hietikko (edessä), Niko Liikkanen (alarivissä vasemmalta), Viljami Kalmari, Eetu Moisio, Evert Lifländer, Lauri Vaininen (ylärivissä vasemmalta), Miska Miettinen, Jere Kekäläinen, Dani Nordman, apuvalmentaja Samu Rissanen ja Raimo Ahonen.

HEO palasi HUT:n salibandymestariksi

Teksti: Kaija Yliniemi Kuva: Lauri Karppinen

Helsingin Urheilutoimittajien salibandyn mestaruusturnaus toteutui yhden koronan aiheuttaman välivuoden jälkeen, kun viisi joukkuetta mittasi taitojaan 7. huhtikuuta 2022 Helsingin Myllypurosa. Arena Centerin SC Hawks -kentällä mestariksi ylsi opiskelijajoukkue HEO, joka urakoi pokaalin eteen kolme ottelua. HEO:lle mestaruus on turnaushistorian toinen, sillä opinahjo oli ykkönen myös vuonna 2018. Tällä kertaa ykkössija ratkesi vasta rangaistuslaukauksilla, koska loppuottelussa Viaplaytä vastaan tilanne oli 2x15 minuutin jälkeen 3–3.

Rankkarien viidestä laukojasta HEO onnistui kolmesti neljän ensimmäisen laukojen aikana, ja kun Viaplayn laukojista vain kaksi teki maalin, HEO pääsi juhlimaan voittoa. HUT:n tuoreen puheenjohtajan **Reijo Suikin** jakaman kiertopalkinnon nosti kapteeni **Evert Lifländer**.

HEO karsi turnauksen aluksi ensin välieräpaikasta Laajasalon opiston kanssa ja rynnähti vastaansanomattomasti jatkoon 14–3-voitolla. Välierässään

HEO oli **Dani Nordmanin** ja **Eetu Moisio**n tahdittamana omaa luokkaansa, sillä MTV kaatui 8–1.

Viaplay kukisti välierässä YLE Urheilun niukasti 3–2. Viaplay johti 2–0, mutta **Micke Suopuron** ja **Ossi Saari**sen maaleilla YLE tuli lopussa tasoihin. Ratkaisuosuman teki **Jussi Ranta** viimeisellä minuutilla.

Yleensä turnaus on pelattu tammikuussa, mutta nyt turnaus siirtyi huhtikuuhun talven huonon koronatilanteen takia. Keväälläkin oli sairauspoissaoloja ja työkiireitä, joten YLE:n ja MTV:n pronssiottelussa Laajasalon opiskelijat vahvistivat kumpaaakin joukkuetta. MTV nappasi kolmossijan 4–3-voitolla, kun **Niko Lehmuskanta** viimeisteli voittomaalin viimeisellä minuutilla.

Kahden vuoden takaisessa turnauksessa pelasi kaksi kovan tason ex-jääkiekkoilijaa, **Ari Vallin** ja **Pekka Saravo**, mutta nyt Viaplayn joukkueessa tehopisteille ylsi jalkapallon A-maajoukkueen entinen maalivahti **Jussi Jääskeläinen**. Salibandyssä hänen roolinsa oli hyökätä.

Ensimmäinen turnaus vuonna 2004

HUT:n mestaruudesta pelattiin ensi kertaa vuonna 2004 YLE:n **Mikko Hannulan** ideoimana. Sen jälkeen seurasi hetken mietintätauko, ja turnaus palasi ohjelmaan vuonna 2007. Sen jälkeen turnaustauot on pidetty vain vuonna 2017 joukkueiden vähyyden takia ja vuonna 2021 koronaviruspandemian takia. Vuoden 2020 turnaus ehdittiin pelata tammikuussa ennen kuin urheilumaailma sulkeutui myöhemmin keväällä.

Turnauksessa on käytetty vuodesta 2010 lähtien HUT:n silloisen yhteistyökumppanin Fonectan lahjoittamia pelipaitoja. Pelipaitoja on kahdeksaa väriä, joten ensi vuonna mukaan mahtuisi enemmänkin kuin viisi joukkuetta. Jos yksittäisten medioiden on vaikea saada joukkuetta kokoon, pitäisikö mennä konsernitasolle? Ainakin Sanomilta (HS, IS ja STT) luulisi löytyvän joukkueellisen pelaajia. ♦

Kallusta rahtusen ronskimmin

KALEVI "KALLU" TUOMINEN – URHEILUN VAHVA ÄÄNI

Arto Teronen ja Jouko Vuolle
Kirjapaja 2022, 224 sivua

Valmentajien valmentajan **Kalevi Tuominen** "virallinen" elämäkerta, *Kallun muistelmat*, julkaistiin ex-koripalloilija **Ville Vainion** ja Kallun itsensä yhteistyön tuloksena vuonna 1998 WSOY:n kustantamana. Kallu poistui keskuudestamme 92-vuotiaana tammikuussa 2020.

Ansiokkaasta Kiveen hakatut -sarjasta tutut **Arto Teronen** ja **Jouko Vuolle** näkivät nyt markkinaraon kokonaiselle kirjalle melko pian Kallun kuoleman jälkeen. Teos *Kalevi "Kallu" Tuominen – urheilun vahva ääni* perkaa kovaäänisen valmentajalegendan uran ja elämän paikoin päähenkilön muistelmiin nojautuen, mutta myös paljon niiltä osin, jotka Kallu oli aikoinaan katsonut parhaaksi jättää kertomatta.

Kalevi "Kallu" Tuominen – urheilun vahva ääni onkin paikoin jopa yllättävän suorasukainen kohdettaan kuvaillessaan. Pitkälti sen ansiosta teokselle löytyy oikeutus. Ja toki Kallu muutenkin on kokonaisen uuden kirjan arvoinen eikä pelkästään yhden Kiveen hakatut -kappaleen väärti. Veihän hän päävalmentajana Suomen koripallomaajoukkueen Tokion olympialaisiin 1964 ja kaikkien aikojen arvokisamenestykseen EM-kotikisoissa kolme vuotta myöhemmin. Vuodet 1969–1992 Kallu toimi Olympiakomitean valmennuspäällikkönä.

Terosen ja Vuolteen kynät – kuten suutkin – tunnetusti ja tunnustetusti toimivat laadukkaasti. Sen puolesta ei tässä teoksessa ole ongelmaa. Lyöntivirheitäkään ei ole häiritsevässä määrin, mutta yksi oikolukukierros olisi silti ollut vielä paikallaan.

On selvää, että useimmat kirjaan haastatellut ovat maininneet Kallun karsimasta, äänekkäästä puhetavasta ja selkään läimäyttelystä. Mutta kun asiat tulevat lukijalle eteen noin 15. kerran, alkaa jo puuduttaa. Toistoa teoksessa on muutenkin turhan paljon.

Mielenkiintoinen ristiriita on siinä, että Kallu Helsingin olympialaisissa 1952 paitsi oli stadionin lehdistökatsonon eräänlainen ylivahtimestari, myös raportoi koripallosta ja nyrkkeilystä *Suomen Urheilulehteen*. Silti moni haastateltava kertoo kirjassa, ettei Kallu ollut mikään kynämies. No, näkeehän mediassa nykyäänkin monen tasoista kirjoittelua.

Vaikka kyseessä onkin urheilukirja, suurin "vääräys", joka on nyt ehdottomasti korjattava, on, että kirjassa Kallun toiminta Lastenklirikoiden Kummeissa kuitataan lyhyesti parilla kymmenellä rivillä ja todetaan hänen olleen yhdistyksen puheenjohtajana kolme vuotta. Itse asiassa Kallu oli ensin, heti Olympiakomiteasta eläkkeelle jäätyään, vastaperustetun yhdistyksen toiminnanjohtajana kolmen vuotta ja sitten puheenjohtajana 13 vuotta. Eikä Kallu ollut pelkkä keulakuva vaan valmiiden verkostojensa ansiosta merkittävä tekijä niissäkin ympyröissä. Kummien kunniapuheenjohtajana hän ehti olla kymmenisen vuotta.

Ehkä tuo olisi mahtunut kirjaan mukaan, jos esimerkiksi Kallun libidon ylistys olisi jätetty hieman vähemmälle.

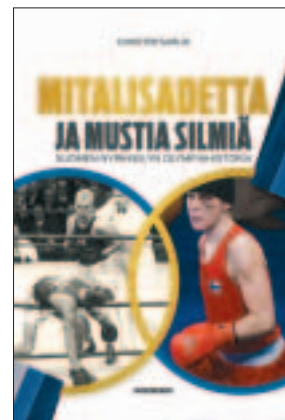
Matti Hannula

Järkälemäinen tietopaketti suomalaisista olympiakehissä

MITALISADETTA JA MUSTIA SILMIÄ – SUOMEN NYRKKKEILYN OLYMPIAHISTORIA

Christer Sarlin

Docendo 2021, 512 sivua

Maaliskuussa ilmestynyt kirja *Mitalisadetta ja mustia silmiä* on kunnianosoitus suomalaiselle olympianyrkkeilylle. 40 vuotta Yleisradion urheilutoimittajana työskennellyt **Christer Sarlin** seurasi suurella hartaudella juuri nyrkkeilymaailman tapahtumia, vaikka tekikin työssään juttuja lähes mistä tahansa lajista.

Sarlin vihkiytyi nyrkkeilyyn jo 1950-luvun lopulla, kun hän pääsi seuraamaan Askin tallin harjoituksia. Pitkän urheilutoimittajauran kenties ikimuistoisin tunti osui vuoteen 2007, kun Sarlin haastatteli hotellin sviitissä kasvokkain **Muhammad Alin** voittajaa, legendaarista "Smokin" **Joe Frazieria**.

Kuudet olympialaiset ja noin tuhat nyrkkeilyn olympiaottelua selostanut Sarlin huomasi työvuosiensa aikana, että suomalaisnyrkkeilijöistä oli saatavilla vain niukasti tietoja. Hän koki puutteet niin suuriksi, että päätti kirjoittaa kaiken kattavan historiikin suomalaisiskijöistä olympiakehissä. Nyt kaikkien tarinat on koottu samojen kansien väliin.

Suomalaisia nousi olympiakehään ensimmäisen kerran vuoden 1928 olympialaisissa Amsterdamissa. Siitä lähtien Suomella oli edustus kaikissa kesäolympialaisissa aina vuoden 1992 Barcelonan olympialaisiin saakka.

Nyt 2000-luvulla tilanne on kääntynyt heikommaksi, sillä **Joni Turunen** on viimeisin suomalainen miesolympianyrkkeilijä. Turusenkin taival jäi yhden ottelun mittaiseksi vuoden 2000 kesäolympialaisissa Australian Sydneyssä.

Eikä unohtaa sovi tietenkään **Mira Potkosta**, joka on nyrkkeillyt ainoana suomalaisnaisena olympiatasolla. Potkonen iski pronssille Rion olympialaisissa 2016 ja uusi tempunsa viisi vuotta myöhemmin Tokiossa.

Olli Mäki nyrkkeili Euroopan mestariksi sekä amatööri- että ammattilaisena ja kamppaili ensimmäisenä suomalaisena ammattinyrkkeilyn maailmanmestaruudesta. Mäki ei kuitenkaan koskaan edustanut Suomea olympialaisissa, vaikka hän olisi sinne taitojensa ja menestyksensä puolesta kuulunut.

Sarlin kuvailee kirjassaan suomalaisnyrkkeilijöiden valintaa Rooman vuoden 1960 olympialaisiin surkuhupaisaksi näytelmäksi. Mäki oli tuohon aikaan Suomen paras nyrkkeilijä ja kärkiehdokas jopa olympiavoittajaksi, mutta valinta kariutui pitkälti SVUL:n ja TUL:n väliseen kärhämöintiin.

Yli 500 sivun tietojärkäle suomalaisnyrkkeilyn historiasta valottaa varmasti uusia yksityiskohtia lajia läheltäkin seuranneille. Sivumäärä on niin hurja, että varaa tiivistämiseenkin olisi varmasti ollut. Toisaalta on kunnioitettavaa, että kaikki suomalaiset olympiakävijät taustoitetaan samalla ututteruudella.

Matti Lehtisaari

Hengästyttävästi liikuntapioneerista

LAURI PIHKALA – KOKO KANSAN TAHKO

Kalle Virtapohja
Docendo 2022
315 sivua

Onko legendaarista liikuntapioneerista Lauri "Tahko" Pihkalasta (5.1.1888 Pihlupudas – 20.5.1981 Helsinki; vuoteen 1906 asti Gummerus) jo kaikki tiedot kaivettu esiin ja tarpeeksi kirjoja kirjoitettu? Ilmeisesti ei. Tätä todistaa myös Kalle Virtapohjan keväällä 2022 ilmestynyt teos *Lauri Pihkala – Koko kansan Tahko*.

Värikäs ja joskus pahennusta herättänyt Tahko kirjoitti toistakymmentä kirjaa. Hänestä itsestään kertovia kirjoja on ilmestynyt useita. Miehestä on julkaistu jopa postimerkki (1988), ja patsaitakin on veistetty. Parhaiten Tahko muistetaan pesäpallon kehittäjänä. Harvemmat tietävät, että alkuperäinen sukunimi Gummerus polveutuu pappissuvusta.

Urheilujournalismista väitellyt Virtapohja on kunnostautunut, eikä niinkään yllättäen, kirjoittamalla etenkin urheilun suurmiehistä. Ennen Tahko Pihkala -teosta hän kirjoitti mm. Valkeakosken jalkapallopatruunasta Juuso Waldenista ja olympiasankari Paavo Nurmesta.

Pesäpallon syntyä kirjassa selostetaan juurta jaksan. Ehkä mielenkiintoisimmat osiot ovat kolme päälukua: urheilun valjastaminen isänmaan asialle (Tahko oli suojeluskuntamies), tarinat Tahkon omasta toiminnasta ja keksinnöistä, ja selonteot miten kirjan sankari yritti saada kansan liikkumaan.

Lisämaustetta tuovat tunnettujen liikunta-alan ihmisten erikoisartikkelit.

Virtapohja kertoo Tahkon Amerikan matkoista ja laajasta verkostoitumisesta. Hän tutustui muun muassa suomalaista jääkiekkoilua kehittäneeseen Aaro Kivilinnaan. Garmisch-Partenkirchenin olympialaisissa 1936 Tahko pääsi keskustelemaan Kanadan jääkiekkovalmentajan, suomalaistaustaisen ja suomea puhuneen Albert Pudaksen kanssa. Tahko vakuuttui jääkiekon tulevasta menestyksestä. Hän taisi olla tässäkin mielessä kaukonäköinen tietäjä.

Tahkon karriäristä ei puutu myöskään rajuja kiistoja. Urho Kekkosen kanssa hän muodosti toimivan tandem, mutta myöhemmin tiet erkanivat. Yhtenä syynä oli Tahkon raittiusaate, kun taas Kekkosen maistui "hapan". Paavo Nurmenkin kanssa menivät suksit ristiin.

Koko kansan Tahko avaa laajasti merkkimiehen saavutuksia ja on oiva tietoteos henkilöille, jotka eivät ole kiivasluonteeseen urheiluaatteen lipunkantajaan tarkemmin perehtyneet.

Nimiä, järjestöelämän historioita ja kiemuroita löytyy kansien välistä hengästymiseen asti. Mutta hengästymisestä ja kunnan kohottamisesta Tahko pitkän elämänsä aikana kovasti huolehtikin.

Reijo Suikki

Vuosikymmenten takamatka

ENEMMÄN KUIN PELIÄ

Vesa Vares
Suomen urheiluhistoriallisen seuran julkaisusarja nro 3
2022
340 sivua

Turun yliopiston poliittisen historian professori Vesa Vares on kirjoittanut merkittävän teoksen, *Enemmän kuin peliä*, joka keskittyy naisten jalkapallon historiaan niin maailmalla kuin Suomessa. Kirjassa läpikäydylä historialla on yhtymäkohtia yleisemminkin naisurheilun kehittymiseen sellaiseksi kuin se tänä päivänä on. Naisten jalkapalloa käsitellään kirjassa myös yhteiskunnallisena ilmiönä, mikä varsinkin lajin historian alkuvuosikymmeninä oli oikeastaan merkittävämpi asia kuin itse peli. Kirja valottaa sitä, miksi naisten urheilu on jäänyt jalkapallon osalta vuosikymmenten takamatkalle miesten lajiin verrattuna. Teos antaa eväitä myös urheilutoimittajalle naisten jalkapallon ymmärtämiseen tämän päivän kontekstissa.

Aiheen käsittelyssä on tieteellinen ote, mutta tekijän käyttämä kieli ja tyyli tekevät lukemisesta miellyttävän kokemuksen. Myös sisältö rakenne palvelee lukijaa, ja lukemisen voi aloittaa ihan hyvin vaikka suoraan suomalaista naisjalkapalloa käsittelevistä luvuista.

Naisten jalkapallon historia on ainakin suurelle yleisölle lähes tuntematonta. Tuskin kaikki urheilutoimittajatkaan ovat kovin hyvin perillä naisjalkapallon yllättävän pitkästä historiasta. Kirjasta selviää myös se, miksi naisten jalkapallon kehitys tyssäsi 1920-luvun alun Englannissa. Periaatteesahan laji olisi voinut kehittyä aivan toiseen tahtiin miesten rinnalla ilman tuon aikakauden vastoinkäymisiä muuallakin kuin Englannissa.

Suomalaista naisten jalkapalloa ennen 2000-luvun alkua käsittelevät luvut ovat kiinnostavia. Naisten pelaaminen alkoi kehittyä ja organisoitua Suomessakin vasta 1970-luvun alkupuolella. Kesti aina tämän vuosituhannen puolelle ennen kuin naisten saavutuksia lajissa alettiin yleisemmin arvostamaan. Tarvittiin menestystä, joka kulminoitui naisten A-maajoukkueen selviytymiseen vuoden 2005 EM-kilpailuihin ja siellä peräti välieriin.

Vares käsitteli jalkapallon historiaa vuonna 2018 julkaisussa teoksessaan *Pallon herruus*. Tämä kirja on saanut innoitustaan tuon teoksen kirjoitusprosessista. *Enemmän kuin peliä* -teos sisältää samankaltaisia lähestymistapoja kuin *Pallon herruus* paljastamalla naisten lajihistorian monelta osin täysin toisenlaiseksi kuin miesten. Merkittävintä naisjalkapallon kehityksen kannalta on ollut se, että laji on joutunut kamppailemaan naisten yhteiskunnalliseen rooliin ja tasarvoon liittyvien kysymysten kanssa aina näihin päiviin saakka. Maailma ei vielä ole niiltä osin valmis.

Teos on vertaisarvioitu ja sisältää kattavan lähdeluettelon ja huolellisen lähdeviiteluettelon myös kuvien osalta. Se on välttämätön lisä jokaisen urheiluhistoriasta kiinnostuneen käsikirjastoon.

Esko Hatunen

Jääkiekkomaailman valmistuu vähitellen

ULOS KOPISTA

Janne Puhakka, Risto Pakarinen
Johnny Kniga 2022
205 sivua

Ex-liigakiekkoilija **Janne Puhakan** ensirakkaus oli jääkiekko, sen jälkeen elämään astui Rolf: *“Olisi mielenkiintoista tehdä paluu nyt ja nähdä millaiset ovat todelliset asenteet kopeissa ja kaukaloissa, kun viereen ja vastaan asettuu homo”.*

Risto Pakarinen kirja *Ulos kopista* vie mukaansa heti ensi metreiltä. Kirja alkaa siitä hetkestä kun 19-vuotias Janne Puhakka on päättänyt kertoa agentilleen olevansa homo. Hän pelasi toista kauttaan QMJHL-junioriliigassa Chicoutimi Saguenéensissa Kanadassa. Puoli vuotta aikaisemmin hän oli tavannut Rolfin, norjalaisen liikemiehen, ja pikkuhiljaa asiat olivat lokahtaneet paikoilleen.

Siellä hän nyt istui, isäntäperheen kellarissa Quebecin provinssissa ja muotoili sähköpostiviestiä agentilleen englanniksi.

“Se, mitä haluan kertoa teille tässä meilissä on, että olen viime kesän aikana viimeinkin hyväksynyt itseni sellaisena kuin olen. Olen hyväksynyt olevani homo. Asiasta tietää vain perheeni ja nyt te.”

Kirjaa varten on haastateltu Puhakan ja hänen kumppaninsa **Rolf Nordmon** lisäksi liuta kiekkovalmentajia. Ääneen pääsivät mm. Puhakan entiset valmentajat **Jussi Ahokas** ja **Jyrki Aho** sekä pelaaja-agentit **Jon Wärn** ja **Ilkka Larva**.

Ahokas oli Puhakan päävalmentajana Bluesin B-junioreissa, Aho taas Bluesin SM-liigajoukkueessa, kun Puhakka palasi Kanadasta.

B-junioreissa Puhakka oli vielä niin nuori ja oma prosessi oli kesken, mutta pari vuotta myöhemmin Puhakka oli uskoutunut Bluesin kapteenille **Kim Hirschovitsille**, ja tämä kertoi asiasta päävalmentaja Aholle. Asiaa ei käsitelty sen koommin. Aho ei myöskään koskaan keskustellut tästä Puhakan kanssa. Tämä kaduttaa nyt jälkeenpäin.

Mutta onko jääkiekkomaailma valmis hyväksymään homoseksuaalisen aktiivipelaajan?

Taiteilijasielu ja 286:n NHL-ottelun mies **Ville Leino** lataa täyslaidallisen NHL:ssä vallitsevaa kulttuuria kohtaan. Hän sai itse kokea, miltä tuntui joutua valmentajan silmätikuksi, eikä usko, että maailma on vielä niin valmis, että homoseksuaalisuus olisi neutraali asia.

Oman kokemuksensa vallitsevasta lajikulttuurista tuo myös tuomari **Dre Barone**, joka vertaa jääkiekon jättämiä arpia hänen koulussaan tapahtuneeseen ampumavälikohtaukseen.

– Siitä saamani trauma kalpenee jääkiekkokulttuurin minulle aiheuttaman trauman rinnalla, Barone toteaa.

Vaikka kirja tuo lukuisten esimerkkien ja tutkimustietojen kautta esille lajikulttuurin ongelmia, kirjan sävy ei kuitenkaan ole saarnaava, vaan hyvin ratkaisukeskeinen. Kirjassa ei myöskään puhuta seksistä, vaan keskiössä on ihminen, joka ei mahdu vallitsevaan muottiin.

Janne Puhakka tuli itse kaapista 23-vuotiaana uransa jo lopettaneena jääkiekkoilijana syksyllä 2019 *Helsingin Sanomien* haastattelussa. Viime vuonna 19-vuotiaasta **Luke Prokopista** tuli ensimmäinen NHL-sopimuksen allekirjoittanut avoimesti homoseksuaalinen pelaaja.

Ann-Christine Karhu

Läpileikkaus suomalaisammattilaisista

NAISTEN LAJI

Johanna Ruuhonen
Kustantamo S&S 2022
384 sivua

Kesällä järjestettävät naisten jalkapallon EM-kilpailut ovat innostaneet tietokirjailijoita kirjoittamaan naisten jalkapallosta. **Johanna Ruuhosen** teos *Naisten laji* nojaa lähdekirjallisuuden lisäksi ennen kaikkea suomalaisten Euroopassa pelaavien ammattilaispelaajien haastatteluihin. Kirja maalaa näiden haastattelujen kautta kuvan ammattilaispelaajien elämästä eurooppalaisissa seuroissa. Mukana on myös ulkomaisten seurojen valmentajien kommentteja. Kirja käsittelee myös naisten jalkapallon historiaa selittäen sitä kautta lajin nykytilannetta.

Ruuhonen haluaa selvittää naisten jalkapallon asemaa lajina erityisesti Suomessa. Hän haastaa naisjalkapallosta esitettyjä yleistyksiä ja haluaa selvittää syitä, miksi laji ei ole vielä nykyistä enempää tasa-arvoinen miehille ja naisille. Hän tekee tarkkoja, tarkoituksellisen provosoiviaakin havaintoja ja pyrkii kääntämään joka kiven asiaa selvittäessään. Ruuhonen jakaa myös henkilökohtaisia kokemuksiaan ja ajatuksiaan lajista ja sen tasa-arvoisuudesta – tai pääosin sen puutteesta – miesten ja naisten välillä. Hän kertoo myös päiväkirjamaisesti kokemuksistaan jalkapallon parissa tätä kirjaa varten tehdyiltä haastattelumatkoiltaan.

Kirjoittaja lupaa alkuluvussa, ettei keskity miesten ja naisten jalkapallon vertailuun. Siltä on toki mahdoton välttyä. Vertailua on loppujen lopuksi aika paljon. Johdantoluvusta käy selville, että kirjallisuutta naisten jalkapallosta on suhteessa lajin miesten ja naisten harrastajamääriin suhteutettuna oikeastaan olematon määrä. Niinpä tämäkin kirja ei kyllästä tietokirjamarkkinoita aiheen osalta. Naisten jalkapallon epätasa-arvo käy ilmi lähes kaikista tarkastelunäkökulmista: lajin suosio, kiinnostavuus, talous, arvokilpailujen palkintorahat, harrastamisen mahdollisuudet, medianäkyvyys jne.

Ruuhonen on kirjaa varten haastatellut suomalaisia Euroopassa pelaavia ammattilaisia ja selvittänyt muutenkin suomalaispelaajien erilaisia urapolkuja ja taustoja. Yksittäisten pelaajien tarinat avaavat naisten jalkapallon pelaamisen ja uralla etenemisen hankaluuksia miehiin verrattuna. Mukana on myös tarinoita pelaajista, jotka ovat jopa naisten jalkapallon viitekehityksessä vähemmän tunnettuja. Esimerkiksi ranskalaisessa FC Leyryssä pelaava maalivahti **Katriina Talaslahti** on varmasti mennyt monen suomalaista naisjalkapalloa seuraavan toimittajankin tutkan alta ohi. Haastattelujen ansiosta kirja on myös kiinni tässä ajassa ja tuottaa näin läpileikkauksen siitä, millaisia pelaajia suomalaisammattilaiset ovat.

Esko Hatunen

Ei ole lottovoitto syntyä Suomeen – jos haluaa jalkapalloammattilaiseksi

AVAUSKOKOONPANO – UNELMANA MAAJOUKKUE
Jussi Eskola, Tammi 2022, 176 sivua

Jussi Eskola on koonnut yksien kansien väliin suomalaisten jalkapalloilijoiden uratarinoita. Erityisen *Avauskoonpano – Unelmana maajoukkue* -teoksesta tekee se, että pelaajat ovat takautuvasti arvioineet lapsena ja nuorena tekemiään valintoja tai niiden tekemättä jättämisiä. Lisäarvoa tuovat myös Eskolan vuosien varrella ottamat kuvat kirjassa ääneen pääsevista urheilijoista.

Kirjan sisältö on pyritty jäsentämään eri näkökulmiin: muun muassa lapsuusvaiheen urheileminen, opiskelun ja urheilun yhteensovittaminen sekä erilaiset polut maajoukkueisiin. Lukijalle teemat eivät koko ajan selkeästi erotu, sillä monet niistä kietoutuvat toisiinsa. Välillä lukiessa tulee tunne, että kerronta polkee paikallaan. Sitä lisää myös haastateltujen pelaajien osittain samankaltaiset kokemukset ja ajatukset.

Kirjan rakenne ei ole ongelma, sillä teos on kokonaisuus. Sen luettuaan ymmärtää paremmin, miksi Suomesta jalkapallossa kansainväliselle huipulle pääseviä pelaajia ei tule tasaisena virtana. Usein yksittäisen pelaajan uraan voi vaikuttaa sattuma, ja toisaalta moni pelaaja huomaa kansainväliselle huipulle pääsyn vaatimusten ylittävän oman motivaation.

Kirja konkretisoi myös lasten ja nuorten liikuntaharrastamisen muutoksen. Vielä 1980-luvulla pihapelejä oli tarjolla omaehtoiseen harjoitteluun. Moni huippupelaaja on hankkinut ja kehittänyt pienillä hiekkakentillä tai jopa sisätiloissa juuri niitä taitoja ja ominaisuuksia, jotka ovat kantaneet aina kansainvälisille kentille saakka. Nyt pihoiilla ei enää kaiu lasten ja nuorten kirjaus pallon perässä. Ohjattu harjoittelu seurassa on valtavirtaa, ja omalla ajallaan höntääminen alkaa olla harvinaista.

Teos kuvaa myös mies- ja naispelaajien eroja lapsuus- ja nuoruusvaiheen harrastusmahdollisuuksissa. Pitkään sekä tyttöjen että poikien urheilussa tärkeimpiä ihmisiä ovat vanhemmat, jotka kannustavat, kustantavat ja kускаavat jälkikasvuun lajin parissa. Teini-ikässä alkavat näkyä tyttöjen rajoittuneemmat mahdollisuudet pelata jalkapalloa, kun mukaan tulee ohjattu valmennus ja vakavampi kilpailu. Tytöillä on siinä iässä mahdollisuuksia lajin parissa jatkamiseen yksinkertaisesti vähemmän kuin pojilla.

Kirjassa viitataan lasten ja nuorten urheilua käsittelevään tutkimuskirjallisuuteen, mikä antaa selkänöjaa kirjassa haastateltujen urheilijoiden kommentteihin. Toki välillä teksti lähes referoi lähdekirjallisuuden sisältöjä, mikä ei olisi aina tarpeen.

Kirjan ansioita ovat monet anekdootit jalkapalloilijoiden elämästä. Ne eivät ole tuttuja kaikille lajia seuraavillekaan. Muun muassa **Joel Pohjanpalo** paljastaa, kuinka paljon hänelle maksettiin alle 18-vuotiaana HJK:ssa. **Jukka Raitala** kertoo, miten alkoholiin repsahtaneen isän läsnäolo harjoituksissa oli äärimmäisen hankala ja kiusallinen asia hänelle nuoruusvuosina.

Teos antaa ajattelemisen aihetta kaikille jalkapallon parissa toimiville sekä tietysti lajia harrastaville. Myös toimittajat saavat kirjasta uusia näkökulmia lajista työhönsä. Kirjan perusteella voi todellakin todeta, että ei ole lottovoitto syntyä Suomeen, jos aikoo tähdätä kansainväliselle huipulle jalkapallossa.

Esko Hatunen

Mukkelis makkelis

RALLI O' RETEETÄ

Jari Kohonen
Myllymäen Dynamiitti 2020
144 sivua,
noin 240 valokuvaa

Riihimäellä kauan vaikuttanut, nyt Hämeenlinnassa asuva, toimittaja **Jari Kohonen** on ottanut ralliautoilusta noin 600 000 valokuvaa. Melleimmät niistä on mennyt sekä kovien kansien väliin että myös *Vauhdin Maailmaan* ja *Riihimäen Sanomiin*.

Korona-ajan piinaamana Kohonen keräsi kattavasta arkistostaan kuvia, joiden yhteyteen hän iski kelpo tarinaa, ja niin syntyi teos *Ralli o' reteetä*. Mainitun teoksen kansien väliin päätyi kuvia ja seikkailuja vuosilta 1983–2020.

Kohosen käsittelyyn on päässyt sekä tunnettuja ratinpyörittäjiä että myös heitä, jotka ovat toki rallin tulostiloilla, mutta eivät niinkään palstoja vievinä juttuina lehdissä. Edel-

lisistä käyköön esimerkkeinä **Ott Tänak**, isä ja poika **Jari ja Jari-Matti Latvala**, isä ja poika **Harri** ja **Kalle Rovander** sekä autoaatelisten vanhemmasta päästä **Lasse Lampi** ja **Matti Alamäki**.

Tuntemattomampia ralliaajia Kohosen kuvissa ja teksteissä ovat **Heikki Rönkä**, **Kimmo Väisänen**, **Tiina Lassila** ja **Anssi Tawast**.

Kohosen koostekirjan tekee mielenkiintoiseksi nimenomaan se, että siinä on muistoja ja näkymiä hyvin eri lailla menestyneiden rallikuskien räpläkkästä maailmasta. Monissa Kohosen ottamissa valokuvissa auto menee mukkelis makkelis, väärin päin ilmojen teitä. Toki Kohonen on ottanut kuskeista myös rauhallisia henkilö- ja tilannekuvia. Kuvia kirjassa on kaikkiaan noin 240.

Jari Kohosella on syvää ymmärrystä rallin maailmaan. Teoksesta selviää, että Kohonen osaa kysyä kuskeilta olennaisia asioita. Hän myös kykenee tekemään lukukelpoisia pientarinoita.

Toki on niin, että ralleista normaalia enemmän tykkäävät kanssakansalaisemme saavat Kohosen kirjasta muita enemmän irti. Mutta ralliurheilun luvatussa maassa – Suomessa – sellaisia ihmisiä on enemmän kuin siellä täällä. Kohosen sanalliset ja kuvalliset välähdykset rallin maailmasta puolustavat paikkaansa tosiaan etenkin täällä Suomessa.

Hannu Ranta

Mukavan miehen maine ei mennyt

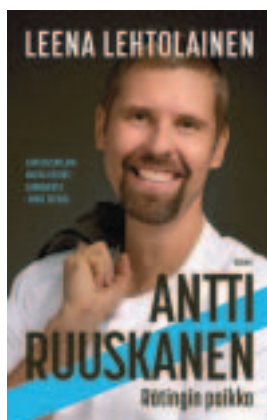
**ANTTI RUUSKANEN –
RÄTINGIN PAIKKA**

Leena Lehtolainen
Tammi 2022
368 sivua

Keihäänheittäjä **Antti Ruuskanen** on viimeisiä vanhan koulukunnan yksilöurheilijoita – vuonna 1984 Pielavedellä syntynyt mies varttui maaseudulla vielä kaukana nykyajan digikulttuurista kotitilansa monipuolisiin töihin kasvaneena. Urheilijana hän ponnisti kansainväliselle huipulle varsin myöhään ja lukuisia loukkaantumisia kärsittyään. Ne olivat karsineet muutenkin mukavasta Ruuskasesta ylimääräiset särvät ja toilailut pois, eikä **Leena Lehtolaisen** kirjoittamasta elämäkerrasta *Rätingin paikka* löydy edes skandaalin käryä.

Ruuskanen selvisi maailmalla ja median puristuksessa hyvin. Hänen ympärilleen kasvoi urheilukansaamme hyvin uponnut kuva: lupsakka ja rennosti jutteleva mies, joka keskimäärin ilahdutti ihmisiä aidolla Pielaveden seudun murteellaan. Kirjailija Lehtolainen onnistui etsimään myös toisenlaisia piirteitä Ruuskasesta, joka kärsi pitkäksi venyneen uransa aikana hirmuisia vastoinkäymisiä. Paljon kertoo sekin, että hänen tarinassaan nousevat jatkuvasti esiin ortopedi, fysioterapeutti ja hieroja. Ruuskanen pysyttelemisen pitkään raastavan lajin huipulla oli kova näyte urheilijan päättäväisyydestä ja taustajoukkojen taidosta.

Urheilu-ura käydään läpi tarkasti. Lehtolainen on etsinyt oikeat haastateltavat ja pitää lukijan otteessaan: mitä sattuikaan ja kuinka Ruuskanen selvisi heittoviivalle. Taustat kolmeen arvokisamitaliin tulevat selviksi. Kuntopohjaa löytyi monena vuonna 90 metrin kaareen, mutta raja jäi rikkomatta. Ennätys Porin Kalevan kisoista 2015 oli 88,98. Se oli omalla tavallaan yksi merkkipaalu: **Juha Laukkasen** nimissä ollut Pielaveden ennätys siirtyi Ruuskaselle.

Ruuskasella ehti olla useita valmentajia, joista **Jarmo Hirvosen** ja **Aki Parviaisen** ajatukset ovat mielenkiintoisimpia. Ruuskanen sai hienon perustan **Tenho Raatikaiselta** ja **Antero Puraselta**. Harjoittelussa sattui erehdyksiä, mutta vähitellen Ruuskasesta kasvoi menestyjä. Ruuskaselle oli jäänyt mieleen ihan pienenä **Matti Nykäsen** kultamitalit vuonna 1988, ja hänen suuri päämääränsä oli voittaa olympiakultaa. Lontoossa 2012 miehestä tuli Ronssi-Ruuskanen ja neljä vuotta myöhemmin hopeamies. Vuonna 2016 Rion olympialaisissa loukkaantumiset pilasivat paljon, eikä hän lopulta lähtenyt lainkaan vuonna 2021 pidettyihin Tokion olympialaisiin.

Kirja paljastaa kuitenkin urheilijan arjesta uuden puolen: Ruuskanen tavoitteli ammattiuurheilijan asemaa ja solmi urallaan paljon yhteistyösopimuksia. Hän joutui kirjan mukaan pahasti petetyksi. Ruuskanen oli saanut tuekseen ammattimaisen manageritoimiston, mutta sen toimitusjohtaja pisti pielahtamisen mukaan raha-asioita umpisolmuun, mikä painoi esimerkiksi Rion olympialaisiin valmistautumisessa. Kiista vuoden 2011 MM-kilpailujen valinnoista nosti Ruuskanen sisun pintaan: Daeguun nimettiin Ruuskanen sijasta naapurikunnasta sensaatioheittäjä **Sampo Lehtola**, mutta Ruuskanen leiri vei asian oikeusturvalautakuntaan. Valinta tehtiin lautakunnankin mielestä väärin perustein. Ruuskanen piti kiinni sovituista asioista, halusi oikaisun ja oli lopulta paras suomalainen MM-kilpailuissa.

Ruuskanen ei kuitenkaan pitänyt varjopuolista suurta meteliä, vaikka muutamat lehdet saivat hänet puristamaan kädet nyrkkiin housuntaskussa. Ruuskanen luoton pettänyt ex-toimitusjohtajakin lähti firmasta ilman kohua. Mutta Ruuskanen on ollut monessa suhteessa kaikkea muuta kuin riidanhaastaja – olisiko hieman itsekeskeisempi asenne tuonut sen ysikymppisen ja olympiakultamitalin? Yleisurheilun kaksi EM-mitalia olympiamitalin ohella kuitenkin todistavat, että pelissä on ollut paljon. Lehtolaisen kirja etenee aika lailla kronologisesti, ja eivätkä odotetut jännitteet vieneet millään tavoin Antti Ruuskanen mukavan miehen mainetta.

Markus Karjalainen

Aurinkoista kesää!

Kuva: Unplash - Sergey Shmidt

#vuodenurheilija

Jo vuodesta 1947.

